ДИРЕКТИВАЛАР ЛОЙИҲАСИ МУҲОКАМАДА

ТАКЛИФЛАР МУЛОҲАЗАЛАР

ИСЛОҲОТ ШАРОФАТИ

Тушлик маҳалида ишчилар даврасида бўлдим. Улар ўзаро суҳбатлашиб ўтиришган эди:

— Иқтисодий ислоҳотнинг шарофати билан ишимиз юришиб кетди. Моддий манфаатдорлик меҳнат интизомини мустаҳкамлаб қўйди. Бу, партия XXIII съездидан кейин комбинатимизда рўй берган асосий ўзгаришлардан биридир, — деди область Советининг депутати Нафисахон Умарова.

Илғор ишчининг гапини бошқалар маъқуллашди.

— Партия XXIV съездидан сўнг бундан ҳам катта ўзгаришлар бўлади, — деди А. Терегулова суҳбатга аралашиб, — беш йиллик план юзасидан КПСС XXIV съездининг Директивалари лойиҳасида қилинадиган ишлар бирма-бир ёзиб қўйилган. Унда дилимиздаги гаплар айтилибди. **«Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача иш ҳақи 20-22 процент оширилсин»**, дейилган.

— Демак, маошимизга яна маош қўшилади, — деди аппаратчи Анна Акимова қувониб, — биз бу ғамхўрликка амалий иш билан жавоб берамиз...

Ҳақиқатан ҳам иқтисодий ислоҳот ишчиларнинг меҳнатга муносабатини ўзгартириб юборди. Комбинатимиз коллективининг янгича ишлай бошлаганига уч йилдан ошди. Натижа кутилганидан ҳам зиёд бўлмоқда. Ойлик, квартал, йиллик планлар сурункасига ошириб бажариладиган бўлиб қолди.

Комбинатда 1970 йил плани барча техника-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича тўла-тўкис бажарилди. **Планга қўшимча 1 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Пландан ташқари 391 тонна қора ёғ, 220 тонна тиндирилган ёғ, 83 тонна рўзғорбоп совун ишлаб чиқарилди. Меҳнат унумдорлиги планга нисбатан 6,6 процент ўсди.**

Ишчиларнинг таклифи билан хом ёғ кислотаси ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Йилига 2100 тонна ана шундай маҳсулот ишлаб чиқариладиган бўлди. Агрегатлардан фойдаланиш яхшиланди, уларнинг ўринсиз тўхтаб қолишига чек қўйилди. Фақат шу ҳисобга 1970 йилда 1969 йилдагига нисбатан 17,7 минг тонна кўп чигит ишланди ва ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш коэффициенти 0,98 га етказилди. Бу, корхонамиз шароитида юқори кўрсаткич ҳисобланади.

Ҳар бир корхонанинг ишига у ишлаб чиқарган маҳсулотнинг сифатига қараб баҳо берилади. Ислоҳотнинг пойқадами туфайли маҳсулотнинг сифати кўтарилди. Учинчи, тўртинчи сорт чигитлардан олинган ёғни тозалашда Бутуниттифоқ ёғларни илмий-текшириш институтининг Ўрта Осиё филиали ишлаб чиққан тавсияномага қатъий амал қилдик. Натижа ёмон бўлмади. Масалан, **бултур комбинатимизда ишланган чигитнинг 46 процентигина биринчи сорт эди Шунга қарамасдан корхонамизда ишлаб чиқарилган ёғнинг 70 процентидан кўпроғи биринчи сортга қабул қилинди. Бу ютуққа ёғни маромида тозалаш ҳисобига эришилди. Ўтган йили комбинатимизга истеъмолчилардан бирорта ҳам шикоят хати келмади.**

1970 йилда комбинатда фойда олиш плани 155 процент адо этилди, ёки 1969 йилдагига қараганда 1 миллион 100 минг сўм кўп фойда олинди. Рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини жорий қилиш ҳисобига кўрилган фойда 17 минг сўмни ташкил этди. Корхонанинг рентабеллик даражаси яқин уч марта кўтарилди. Бир йилда 101 минг киловатт соат электр энергия тежалди.

Иқтисодий ислоҳот корхона фондини бойитди. 1966 йилда корхона фонди атиги 49 минг сўмни ташкил этган эди. Беш йилликнинг охирига келиб моддий рағбатлантириш фонди 90 минг сўм ва уй-жой, маданий-маиший бинолар қурилиши фонди 39 минг сўм, ишлаб чиқаришни ривожлантириш фонди эса 74 минг сўмга етди.

Комбинатда ишчиларнинг ойлик маоши ўртача 17 сўмдан кўпайди. Булар иқтисодий ислоҳотнинг самарасидир. Комбинатимиз коллективи 1970 йилнинг тўртинчи кварталида айниқса яхши ишлади ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳамда касаба союзлари республика Советининг кўчма Қизил байроғи ва биринчи пул мукофотини олди.

Юксак мукофот корхонамиз коллективининг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшди. Январь ойи ҳам муваффақиятли якунланди. Пландан ташқари 56 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Коллективимиз партия XXIV съезди очиладиган кунгача 25 минг сўмлик хом ашё ва ҳар хил материаллар тежаб қолишга аҳд қилган эди. Бугунгача тежамкорлик фондига қўшган ҳиссамиз 22 минг сўмдан ортиб кетди.

Ишлаб чиқаришда бундан ҳам юқори кўрсаткичларга эришиш, фойда олишни янада кўпайтириш чораларини кўряпмиз. Лекин бунга эришиш учун айрим масалаларни ҳал қилиш керак бўлади. Масалан, момиқ ажратиш жараёнини олайлик. Бир вақтлар пахта заводлари камқувват эди. Чигитда маълум миқдорда момиқ қолиб кетарди. Ўша маҳалда бу ишни охирига етказиш ёғ заводлари зиммасига юклаб қўйилганди. Ҳозир бизнинг комбинатимизда ҳам ана шундай цех мавжуд. Бироқ бу цех фойда ўрнига ҳар йили 30-35 минг сўм зарар келтирмоқда.

Эндиликда пахта заводлари замонавий техника билан қуролланган, чигитни яхши тозалашга қурби етади. Шундай экан, ёғ заводларига фойда ўрнига нуқул зарар келтираётган чигитдан момиқ ажратишни бевосита пахта заводларининг ўзига топшириш керак. Бу ҳақда ҳукуматнинг махсус қарори ҳам чиққан. Ўша қарорда 1970 йилгача ёғ заводларидаги чигитдан момиқ ажратиш цехларини тугатиш, бу ишни пахта заводларининг ўзига топшириш кўзда тутилган эди. Бироқ бу қарор бир неча йилдан бери амалга ошмай турибди. **Республика Госплани, Ўзбекистон ССР озиқ-овқат ва пахта тозалаш саноати министрликлари бу масалани узил-кесил ҳал қилсалар мақсадга мувофиқ бўларди.**

Барча ёғ заводларига таааллуқли яна бир муҳим масала ҳақида гапирмоқчиман. Кўпинча хом ёғларни тозалашда тозаланган ёғнинг миқдорига аҳамият берилади. Ишлаб чиқарилган ёғнинг сорти ҳақида кам гапирилади. Бу, унча тўғри бўлмаса керак. Чунки, бир завод бир тонна хом ёғдан кўпроқ тинитилган ёғ олиб, озроқ фойда кўриши мумкин. Иккинчи завод эса шунча хом ёғдан биринчи заводга қараганда камроқ, лекин юқори сорт тинитилган ёғ ишлаб чиқариб, кўпроқ фойда кўради.

Шунинг учун **корхона ишига баҳо берганда, ишлаб чиқарилган ёғнинг салмоғини эмас, балки сифатини, қолаверса тинитиш натижасида олинган фойдани назарда тутиш керак.** Иқтисодий ислоҳот ҳам шуни тақозо қилади!

1970 йилнинг май ойида комбинатимизда республика ёғ заводлари директорларининг жамоатчилик асосида ишлайдиган кенгаши ўтказилган эди. Кенгаш ишида республика Озиқ-овқат саноати министрлиги, «Узглавраcжирмасло» ходимлари қатнашган эдилар. **Кенгаш қарорига ёғ ишлаб чиқариш ва тинитишни баҳоловчи ягона кўрсаткич ишлаб чиқиш масаласи киритилган эди. Ўшандан буён орадан тўққиз ой вақт ўтди. Аммо фойдали таклиф қоғозда қолиб кетди.**

Ёғ заводларида чигитдан олинадиган ёғнинг миқдорини тўғри аниқлаш катта аҳамиятга эга. Шунинг учун пахта заводлари бунт тайёр бўлиши билан ўша бунтдаги пахтанинг сортини, ундан олинадиган тола ва момиқнинг миқдорини, ёғ заводлари эса чигитнинг сортини, ундаги ёғнинг миқдорини олдиндан аниқлаб, анализ натижаларини республика ёғ заводлари Бош бошқармасига юборадилар. **Бироқ планлаштириш вақтида ёғ заводлари томонидан юборилган анализ натижалари инобатга олинмайди. «Фалон тонна чигитдан фалон тонна ёғ олинади», деб планлаштирилаверилади.**

Оқибатда чигитдан планда кўзда тутилган миқдорда ёғ чиқмайди. Мана бир мисол «Узглавраcжирмасло» берган планга мувофиқ чигитдаги ёғнинг миқдори 18,8 процент атрофида бўлиши керак. Ҳақиқатда эса 18,3 процентдан ортмаяпти. Бундай қараганда бу икки рақам орасида катта тафовут йўққа ўхшайди. Лекин кичик тафовутдан катта тонналар келиб чиқишини унутмаслик керак.

Буни биргина мисол билан исботлаш мумкин. Комбинатимизда кейинги икки ой ичида планлаштирилган чигитдан мўлжалдагидан 250 тонна кам ёғ олинди. Агар план реал тузилса, бундай аҳвол рўй бермаган бўларди. Бундай ачинарли факт бошқа ёғ заводларида ҳам мавжуд.

Ишлаб чиқариш плани аниқ, пухта ўйлаб тузилган бўлиши керак. Директивалар лойиҳасида шу ҳақда гап боради. Унда ишлаб чиқаришни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантириш системасини янада такомиллаштириш вазифаси қўйилган. Биз бу фикрни тўла қўллаб-қувватлаймиз. Унда дилимиздаги гаплар айтилибди. Бу вазифани муваффақиятли бажариш учун реал тузилган планга эга бўлишимиз зарур. **Республика ёғ заводлари Бош бошқармасининг ходимлари ишлаб чиқариш плани тузилаётганда юқорида айтилган анализ натижаларини эътиборга олишларини истаймиз.**

Директивалар лойиҳасида «меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатлари жадаллаштирилсин. Беш йил мобайнида саноатда меҳнат унумдорлигининг 36-40 процент оширилиши ва шу ҳисобдан маҳсулот умумий ўсишининг 87-90 процентига эга бўлиш таъминлансин», дейилган. Янги беш йилликда бизнинг комбинатимизда ҳам маҳсулот ишлаб чиқариш кўпаяди, унинг сифат кўрсаткичи яхшиланади. Бунга эришиш учун қатор тадбирлар белгилаб чиқдик.

СССР Озиқ-овқат саноати министрлигининг 1968 йилда чиқарган 318-буйруғига мувофиқ комбинатимизда ёғни мисцелла ҳолда тинитиш жорий қилинади. Бу тадбир амалга оширилгач комбинатимиз бир неча юз минг сўм иқтисодий фойда кўради. **Министрликнинг буйруғида «Гипрожир» лойиҳалаш институтига лойиҳа-смета ҳужжатларини 1970 йилда тайёрлаб бериш топширилган эди. Лекин лойиҳа ишлари учун ҳанузгача маблағ ажратилгани йўқ.** Шунинг учун лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш кечикмоқда. Бу бизни ташвишга соляпти. Республика Озиқ-овқат саноати министрлиги ана шу масалани тезроқ ҳал қилишда бизга ёрдам беради, деган умиддамиз.

Комбинатимиз ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари барча совет халқи каби КПСС XXIV съездига муносиб тўёна билан боради. Биринчи квартал планини 28 мартда бажарамиз. Пландан ташқари 180 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарамиз. Ҳозир коллективимизнинг бутун диққат-эътибори ана шунга қаратилган.

Х. СУЛТОНОВ,
Меҳнат Қизил Байроқ орденли Андижон ёғ комбинатининг директори.

Тошкент тўқимачилик комбинати Иттифоқимиз енгил саноатининг йирик корхоналаридан. Унинг маҳсулоти харидоргир. Комбинатда тайёрланган газламалар кўпчиликка манзур бўлмоқда. Суратда: комбинатнинг газламалар саралаш цехи.

М. Тўйчиев фотоси.

ИДЕОЛОГИЯ ВА ҲАЁТ

Жарқўрғон район пропагандистлари ва сиёсий ахборотчиларининг семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда район партия комитетининг биринчи секретари Ч. Алматов саккизинчи беш йиллик якунлари ва янги беш йиллик вазифаларини пропаганда қилишда сиёсий ахборотчилар олдида турган муҳим вазифалар ҳақида, агитация-пропаганда бўлимининг мудири М. Абдуллаев сиёсий ахборотчи ва партия ташкилоти тўғрисида, шунингдек, агитация ва пропаганда бўлими мудирининг ўринбосари Ф. Ҳасанов район партия, комсомол сиёсий ўқувининг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари тўғрисида доклад қилишди. Кенгашда агитация-пропаганда ишларини янада яхшилаш тадбирлари белгиланди.

Н. ОДИЛОВ.

* * *

Атеист-пропагандистлар ҳақида гап кетганда Тилла Исматовнинг номини Самарқанд районида фахр билан тилга олишади. Бу етук педагог 20 йилдан бери райондаги «Ленинобод» ва Киров номли колхозларда пропагандистлик қилади.

У ҳозирги вақтда ўзи ишлаётган ўрта мактабда назарий семинарга раҳбарлик қилмоқда, 51 тингловчига пухта ва ҳар томонлама билим бермоқда. У ҳар бир темага атрофлича тайёргарлик кўради.

Идеология фронтининг бу толмас ходими меҳнаткашлар ўртасида атеистик темаларда ҳам тез-тез лекция ва суҳбатлар ўтказиб туради. Сўнгги вақтларда «Ерда ҳаётнинг пайдо бўлиши», «Ислом дини ва унинг синфий моҳияти», «Фан ва техника диний сарқитларга қарши курашда» деган темаларда ўқиган лекциялари шулар жумласидандир.

У кўп йиллик самарали хизмати учун «Энг яхши пропагандист» деган дипломни олишга муваффақ бўлган. Унинг номи область партия комитетининг «Ҳурмат китоби»га ёзилди.

А. МУҲАММАДИЕВ,
Р. ҒАНИЕВ.

* * *

Янгийўл районидаги биохимия заводида иқтисодий билимлар халқ университети иш бошлади. Халқ университети икки йилга мўлжалланган бўлиб, унда ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш ҳақида турли темаларда лекциялар ўтказиш мўлжалланган.

Т. УРМОНОВ.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

КАТТА ИШНИНГ БОШЛАНИШИ

КПСС XXIV съезди Директивалари лойиҳасини тарғиб этиш, кенг меҳнаткашлар оммасини уни муҳокама этишга жалб қилиш газеталаримизнинг энг муҳим вазифасидир. Самарқанд область **«Ленин йўли»** газетасининг кеча, 24 февралдаги сони Директивалар лойиҳасини шарҳлашга бағишланди. Биринчи саҳифада «Коммунистик қурилишнинг мунаввар уфқлари» деган умумий сарлавҳа остида мамлакатимиз ва Ўзбекистон ССРнинг саноат, қишлоқ хўжалиги, халқ фаровонлиги соҳасида эришган ютуқларини ҳикоя этувчи материаллар берилди. Иккинчи учинчи саҳифаларида экономика ва маданият соҳасида Директивалар лойиҳасида белгиланган улуғвор режалар материаллар, диаграммалар ва суратларда акс этган. Тўртинчи бетда республикамизнинг янги беш йилликдаги юксалиш йўли кўрсатиб берилган. Шу саҳифада Самарқанд областининг Ўзбекистон халқ хўжалигида эгаллаган ўрни ҳақида фактлар, рақамлар бор.

«Ленин йўли» газета редакцияси коллективи бундан буён ҳам Директивалар лойиҳасини пропаганда этишни янада изчиллик билан давом эттиради, деб ўйлаймиз.

Журналларнинг янги сонларида

«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ»

Журналнинг февраль — сони босмадан чиқди. У «Янги улуғвор зафарлар сари» сарлавҳали бош мақола билан очилади.

«КПСС XXIV съезди шарафига» рубрикаси остида Ўзбекистон КП Қорақалпоғистон область комитетининг биринчи секретари Қ. Камоловнинг «Партиявий раҳбарликнинг таъсирчанлиги», Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи сиёсий бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, агитация ва пропаганда бўлимининг бошлиғи полковник Н. Злобиннинг «Ватанимиз мудофаа қудрати мустаҳкамланмоқда», иқтисод фанлари кандидати Н. Зиёдуллаевнинг «Ўзбекистон енгил саноатини ривожлантиришнинг баъзи масалалари», Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ер тузувчи М. Кунявскийнинг «Ер-халқ куч-қудрати ва бойлиги манбаи», Ўрта Осиё қишлоқ хўжалик экономикаси илмий-тадқиқот институти ҳузуридаги меҳнатни илмий ташкил этиш маркази директорининг ўринбосари П. Ваксниннг «Совхозларда тўла хўжалик ҳисоби ва моддий рағбатлантириш» сарлавҳали мақолалари ёритилган.

Журналнинг идеология иши бўлимида Ўзбекистон КП Наманган шаҳар комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм университетининг директори С. Сотцковнинг «Пропагандист университети», философия фанлари кандидати С. Шермуҳамедовнинг «Коммунистик маданиятнинг шаклланиши ҳақидаги масалага доир» сарлавҳали мақолалари бор.

«ПАРТИЯ ТУРМУШИ»

Журналнинг февраль сони босмадан чиқди. У «Партия — раҳнамомиз» сарлавҳали бош мақола билан очилади.

«КПСС XXIV съезди шарафига» рубрикаси остида Ўзбекистон ССР Маданият министри А. Қўчқоровнинг «Ўзбекистонда маданиятнинг равнақи», Ўзбекистон КП Шуманай район комитетининг биринчи секретари А. Шариповнинг «Ҳар гектар ернинг саховати ошади», «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг директори С. Султонова ва фирма партkomининг секретари А. Аҳмановаларнинг «Коммунистлар — мусобақа пешқадами», Ўзбекистон ЛКСМ Олмалиқ шаҳар комитетининг биринчи секретари А. Нодировнинг «Жонажон партия съездини муносиб кутиб оламиз» сарлавҳали мақолалари ёритилган.

Журналнинг «Партия қурилиши асосларини ўрганувчиларга ёрдам» бўлимида Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари С. Расулов «Коллективлик — партия раҳбарлигининг олий принципи» сарлавҳали мақоласи билан қатнашган.

Журналнинг «Хўжаликка раҳбарлик» бўлимида Ўзбекистон КП Хоразм область комитетининг биринчи секретари М Худойбергановнинг «Қишлоқ хўжалигига раҳбарликни янги вазифалар даражасига кўтарайлик», Ўзбекистон КП Косон район комитетининг биринчи секретари Қ. Маҳмудовнинг «Янги беш йилликнинг дастлабки баҳори бўсағасида» сарлавҳали мақолалари босилган.

СЪЕЗДДАН — СЪЕЗДГАЧА

ЭЛ САЛОМАТ БЎЛСИН

Шу кунларда КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун бутун мамлакатда қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Серқуёш республикамизда, шу жумладан областимизда улуғ айём шарафига социалистик мусобақа кенг қулоч ёйди, айниқса КПСС XXIV съезди Директивалари лойиҳасининг муҳокамаси туфайли, халқнинг сиёсий ва меҳнат активлиги беқиёс ошди.

Халқ хўжалиги соҳасидаги муваффақиятлар совет кишиларининг моддий ва маънавий фаровонлигини янада яхшилашга хизмат қилади. Чунки, «Ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун» деган олижаноб шиор Коммунистик партия ва Совет давлати ҳаётининг қонуни ҳисобланади.

Улуғ Ленин асос солган социалистик жамиятимизда инсон саломатлигини сақлаш умумдавлат вазифаси даражасига кўтарилди. Бу ҳаётий муҳим масала партия ва ҳукуматимизнинг ҳамиша диққат марказида турибди.

Маълумки, 1968 йил июль ойида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «Мамлакатда соғлиқни сақлашни янада яхшилаш ва медицина фанини ривожлантириш чоралари тўғрисида» қарор қабул қилдилар. Совет кишилари саломатлигини сақлаш соҳасидаги конкрет вазифалар ана шу қарорда аниқ белгилаб берилди. 1969 йилнинг декабрида СССР Олий Совети сессиясида ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги Қонун асослари қабул қилинганлиги халқ саломатлиги тўғрисида партия ва давлат ғамхўрлигининг яна бир ёрқин ифодаси бўлди.

Кейинги йилларда областимизда соғлиқни сақлашни ривожлантириш соҳасида анчагина ишлар амалга оширилди. Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари бу масалага жиддий эътибор бермоқдалар. Аҳолига медицина хизмати кўрсатишнинг аҳволи ва халқ соғлиғини сақлашни яхшилаш чоралари тўғрисидаги масала меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар ва район Советлари сессияларида, ижроия комитетларнинг мажлисларида муҳокама қилиняпти. Қабул қилинган қарорларда белгиланган тадбирларнинг бажарилиши доимий назорат остига олинган.

Область аҳолисига медицина хизмати кўрсатиш тобора яхшиланмоқда, соғлиқни сақлашнинг моддий базаси мустаҳкамланаётир. Кейинги беш йил ичида маҳаллий Советлар, депутатлар ташаббуси билан даволаш ва профилактика муассасалари тармоғи янада кенгайди. Урганч шаҳрида болалар касалхонаси, туғруқхона, санитария-эпидемиология станцияси, онкология диспансерининг радиология корпуси, район марказлари ва қишлоқларда янги касалхоналар, дорихоналар, фельдшер-акушерлик пунктлари ва бошқа соғлиқни сақлаш бинолари қурилди ҳамда ишга туширилди. 1966 йилда халқ соғлиғини сақлашга 8,7 миллион сўм сарфланган бўлса, беш йилликнинг сўнгги йилида бу мақсадга 12,8 миллион сўм маблағ ажратилганлигини айтиб ўтиш кифоя.

Ҳозирги вақтда областда замонавий медицина асбоблари билан ускуналанган 55 касалхонада ўринлар сони 5 мингга етди. Қишлоқларда 24 участка касалхонаси, 200 дан ортиқ фельдшер-акушерлик пункти, 46 дорихона аҳолига хизмат кўрсатаётир. Халқ соғлиғини сақлашдек шарафли ишда 650 дан ортиқ врач, уч мингдан кўпроқ ўрта медицина ходими ишлаб турибди. Бу ишларни амалга оширишда маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, доимий комиссиялар, улар атрофига уюшган депутатларнинг ҳиссаси катта.

Меҳнаткашлар депутатлари Гурлан, Янгиариқ, Шовот, Хазорасп, Урганч район Советлари ижроия комитетлари қишлоқларда медицина муассасалари қурилишини авж олдиришмоқда. Гурлан райони марказида янги касалхона ишга туширилди. Янгиариқ ва Шовот районларида ҳам янги касалхоналар қурилмоқда. Хазорасп районидаги Нариманов номли, Жданов номли, Янгиариқ районидаги «Правда», Аваз Ўтар номли, Шовот районидаги «Москва», Урганч районидаги Чапаев номли, Гурлан районидаги «Ленинизм» колхозларида ва бошқа қатор хўжаликларда шаҳар типидаги обод посёлкалар билан бир қаторда соғлиқни сақлаш тармоқлари ҳам бунёд қилинмоқда. Илғор колхозларнинг бу ибратли ташаббуси қўллаб-қувватлашга арзийди.

Ҳамма соҳада бўлгани каби медицина хизматининг муваффақиятини ҳам кадрлар ҳал қилади. Областдаги соғлиқни сақлаш муассасаларида малакали медицина ходимлари ва мутахассислар сафи тобора кенгаймоқда. Улар орасида ўз бурчларини муносиб бажараётган, эл ҳурматига сазовор бўлаётган шифокорлар кўп. О. Абдуллаев, С. Раҳимов, Л. Чабан каби медицина фанлари кандидатлари, И. Абдуллаев, Т. А. Кузнецова, О. Дўсчанов каби республикада хизмат кўрсатган врачлар билан фахрланамиз. Уларнинг кўплари депутатдир. Шу факт қувончлики, ўзбек хотин-қизлари орасидан 150 га яқин олий маълумотли врач етишиб, халққа хизмат кўрсатаётир. Хивадаги медицина билим юрти ҳар йили кўплаб ўрта медицина ходимлари тайёрлаб бермоқда.

Аҳолининг саломатлигини таъминлашда санитария-гигиена талабларига риоя қилиш, кишиларимизнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш муҳим ўрин тутади. Аҳоли яшайдиган пунктларда тозаликни сақлаш, табиатни муҳофаза қилиш, ҳаво ва сув манбаларининг ифлосланишига йўл қўймаслик юзасидан қатор тадбирлар амалга оширилди. Меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ижроия комитетлари ва уларнинг доимий комиссиялари бу ишда етакчилик қилмоқдалар.

Урганч шаҳар Совети ижроия комитети қошидаги соғлиқни сақлаш ва социал-таъминот доимий комиссияси (раиси Зоя Тимофеевна Ким) шаҳар жамоатчилиги вакиллари иштирокида аҳолига тиббий хизмат кўрсатишнинг аҳволи, озодалик ва санитария талабларига риоя қилиниши, умумий овқатланиш тармоқларининг иши ва бошқа масалалар юзасидан тез-тез текширишлар ўтказиб туради. Текшириш якунлари ижроком мажлисларида муҳокама қилиниб, конкрет тадбирлар белгиланади. Доимий комиссия ва депутатларнинг ёрдами билан шаҳар тез ёрдам биноси капитал ремонт қилинди, бу ерда иш шароити яхшиланди.

Партиямиз бизга қўлга киритилган муваффақиятлар билан хотиржам бўлмаслик, асосий эътиборни ҳал этилмаган вазифаларга қаратиш тўғрисида таълим бериб келмоқда. Халқ фаровонлиги ва маданий савияси ошгани сари медицина хизматига бўлган талаби ҳам ўсиб боряпти. Эндиликда касалликларни кескин камайтириш, инсон умрини узайтириш, профилактика ва даволашнинг самарасини ошириш учун тўла шароит яратиш вақти келди.

Соғлиқни сақлаш муассасалари қурилиши ҳажмини янада кенгайтириш учун бутун имкониятлар мавжуд. Айниқса, қишлоқ аҳолисига медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш зарур. Қишлоқ касалхоналари, поликлиникалари ва амбулаторияларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш аҳолига ихтисослаштирилган медицина ёрдами кўрсатишни кенг йўлга қўйиш амалий вазифамиз бўлиб қолди. Ҳозир биз майда касалхоналар қурилишидан воз кечиб кооператив асосда колхозлараро касалхоналар қурилишини қўллаб-қувватламоқдамиз. Йирик касалхоналарда ўринлар фондидан, врач кадрлар ва медицина техникасидан самарали фойдаланиш учун қулай шароит вужудга келади.

Қишлоқларда фельдшер-акушерлик пунктлари, туғруқхоналар қуриш, аҳолини водопровод суви билан таъминлаш, ҳар бир колхозда ҳаммом бўлишига эришиш, колхозчиларнинг санитария-гигиена шароитини яхшилаш, физкультура ва спортни ривожлантириш инсон саломатлигини сақлашда муҳим роль ўйнайди. Биз бу соҳада кўпгина режаларни белгилаб, изчиллик билан амалга оширмоқдамиз. Соғлиқни сақлаш объектлари қурилиши область, шаҳар ва район ижроия комитетларининг, қурилиш ташкилотларининг, соғлиқни сақлаш органлари ва бутун жамоатчиликнинг диққат марказида турибди.

Областимиз медицина ходимлари босиб ўтилган йўлга фахрланиш туйғулари билан назар ташлаб, янги режаларни белгиламоқдалар. КПСС XXIV съезди Директивалари лойиҳасида айтилганидек, янги беш йиллик соғлиқни сақлашни янада ривожлантиришда муҳим босқич бўлади. Директиваларда медицина хизматини яхшилаш ҳақида жуда муҳим ва амалий гаплар айтилган. Шу билан бирга унда **болаларни даволаш-профилактика ишларини кучайтиришни алоҳида таъкидлаб ўтилишини хоҳлар эдик.**

Г. ЁҚУБОВА,
Меҳнаткашлар депутатлари Хоразм область Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари.

ОЗОДЛИК КУЙЧИСИ

ЛЕСЯ УКРАИНКА ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА

АДИБА САНЪАТКОРЛАР ТАЛҚИНИДА

Осмонда офтоб порлаб турар экан, сенинг номинг унутилмайди.

Тарас ШЕВЧЕНКО.

✦ ✦

Унинг лирик истеъдоди бор, бу тор субъектив истеъдод эмас; у ҳам эпик, ҳам драматик асарлар яратадики, бу асарларда шоиранинг қудратли лирикаси жўш уради.

Иван ФРАНКО.

✦ ✦

Тарас Шевченко, Леся Украинка, Иван Франко асарлари чегарани билмайдиган (умуминсоний) адабиётдир.

Луи АРАГОН.

✦ ✦

Шоиранинг зулм ва эксплуатацияга, талончилик, босқинчилик урушларига, эркпарвар тафаккурни бўғувчиларга қарши янграган жанговар сўзлари бугунги кунда ҳам бутун дунёда мустаҳкам тинчлик ва демократия учун курашаётган барча кишиларни илҳомлантиради.

Александр ДЕЙЧ.

✦ ✦

Леся Украинка умуман озодлик ҳаракатига ва хусусан пролетариатга яқин туриб, ўзининг бутун кучини унга бағишлади, ақл-идрок, эзгулик, абадийлик уруғини сочди.

«РАБОЧАЯ ПРАВДА», 1913.

✦ ✦

Қандайдир дақиқаларда табиатнинг сирларини тушуна олган куйчи — инсоннинг вужуди аллақачон йўқолиб кетса ҳам, у бир вақт айтган қўшиқ ҳамон барҳаёт. Оламдаги энг буюк ва энг гўзал ҳодиса шу эмасми?.. Ўзини инсониятга бағишлаган одам инсонлар қалбида, уларнинг ишларида абадий яшайди...

Микола ОЛЕЙНИК.

ШОИРА ИЖОДИДАН

Одамзод тилга кирган, гапиришни ўрганган вақтдан бошлаб тил истеъдоди, яъни поэзия вужудга келган.

◆

Эркин шоир ва эркин ёзувчи деб кимларни аташ мумкин? Ҳаётда ўзларини ҳайратлантирган, уларни овунтирган ёки ҳаяжонлантирган ҳодисаларни ёзмасдан тура олмайдиган кишиларни эркин шоир ва эркин ёзувчи дейиш мумкин.

◆

Айрим адибларнинг бебахтлиги шундаки, улар китоб ўқишдан кўра кўпроқ китоб ёзишади. Мабодо ўқишса ҳам кўпроқ ўзларининг китобларини ўқишади. Улардан ўрнак олишни истамасдим.

◆ ◆

КУЙЛАРИМ

Куйларим! Нега сиз чақмоқдай бўлиб,
Жангларда ёнувчи пўлат эмассиз?
Ё душман бошини бешафқат узиб
Ташловчи шамшири қасос эмассиз?

Эй, менинг тобланган тиғим — куйларим,
Сизни қинингиздан олсам суғириб,
Фақат оқизасиз дилдан хунларим,
Ёв бағрин тешмайсиз яшиндай уриб.

Бағишлаб барча куч, билим, санъатни,
Мен пўлат шамширни чарҳлайман
жангга.
Ярқираб деворнинг бўлиб зийнати
Турган бу пўлатдан не фойда манга.

Эй, менинг курашга тайёр куйларим,
Биз ҳалок бўлмасмиз беҳуда ҳеч бир.
Балки сиз нотаниш жасур дўстларим,
Қўлида бўларсиз қасоскор шамшир.

Кишанга теккан тиғ чиқарган садо,
Душман қўрғонини қўпориб ташлар.
Озод қардошларнинг дардига даво
Бўлиб кураш сари, жанг сари бошлар.

Қасоскор ҳеч қачон жангда енгилмас,
Ҳужумга кираркан қўшиқ-ла ҳамдам.
Куйларим! Бу занф қўлларга эмас,
Жасур курашчига ёр бўлинг ҳар дам.

ЗУЛФИЯ таржимаси.

МАЛҲАМ

Баҳодир йиқилди жанг қизиғида
Ва сезди ўзига ажал боққанин
Қўлин маҳкам босди у ярасига
Камаярми дея қоним оққани.

Қаср равоғидан боқарди гўзал,
Баҳодирни жондан севган малаги.
Кўрди-ю ёрининг рангин шу маҳал,
Ҳол сўриб, юборди чўри-малайин.

Бекам чорламоқда қасрга, жаноб,
Жангоҳни тарк этинг, демоқда, тездан.
Йўқса бунда бўлар ҳолингиз ҳароб,
Қалъага тез бориб, тин олинг бир дам.

Ярангизни ҳарир, шойига ўраб,
Ҳаётбахш доривор, малҳам сурамиз.
Минорада оппоқ, юмшоқ тўшаклар
Ҳаммаси мунтазир сизга, тўрамиз.

«Азизим, раҳмат айт, мендан хонимга
Сени юборибди меҳри товланиб.
Ташаккур, ҳабибам, меҳрибонимга
Мангу қолар унга кўнглим боғланиб.

Агар бир дақиқа ечсам совутим
Оқиб тугар эди вужуддан қоним.
Тугарди шу билан ёвга човутим,
Маҳшарга ошиқиб учарди жоним.

Шундай яралар бор ёруғ оламда,
Уларга кор этмас ширин сўз, малҳам.
Бундай яраларнинг давоси — тандан
Пўлат совутларни ечмаслик бир дам».

«Тақсирим, бу сўзлар гўзал бекамнинг
Гулдайин қалбига етказар озор».
«Гар бўлса кўксида қалби, эркамнинг,
Гул янглиғ титрасин, айтгил, майли бор».

М. МАҲМУДОВ таржимаси.

СЎНМАС ИСТЕЪДОД

Шу кунларда жаҳон жамоатчилиги ЮНЕСКОнинг қарорига мувофиқ украин халқининг классик шоираси, ҳаёт ва эрк куйчиси Леся Украинка туғилган кунининг 100 йиллигини кенг нишонламоқда.

Шоиранинг ҳаёти жуда серташвиш ва изтироб билан ўтди. Леся Украинка умрининг охиригача касалликдан қаттиқ азоб чекди, кўп йилларни Берлин, Вена, Қрим, Италия, Миср, Грузияда операция ва даволанишлар билан ўтказди. Шунга қарамай у сўнгги нафасигача ўз келажагига, халқининг истиқболига ишонч билан қаради, умид билан яшади.

Ҳа, кўзда ёш билан куламан,
Қайғуда ҳам қўймам куйларим.
Мен барибир умид кутаман,
Бас, тарқалинг, ғамгин
ўйларим!

деган эди у шеърларидан бирида. Бу енгилмас руҳ, кайфият, ирода Леся Украинканинг барча асарларига хос хусусиятдир.

Оғир хасталик Леся Украинкага мунтазам билим олишга имкон бермади. Лекин у мустақил мутолаа, кўп ўқиш туфайли адабиёт, санъат, тарих, экономика, географиядан чуқур ва кенг билимга эга бўлди. Француз, немис, лотин, грек, итальян, инглиз, поляк, болгар, испан тилларини ўрганди, замонасининг энг ўқимишли аёлларидан бири бўлиб етишди. Бу фикрни унинг 19 ёшида сингиллари учун ёзиб берган «Шарқ халқларининг қадимги тарихи» дарслиги ҳам исботлайди.

Украина маданиятининг таниқли арбоби Михайло Павлик 1891 йилда ёш шоира ҳақида шундай деган эди:

«Леся билими ва ақли билан мени ҳайратга солди. Мен уни фақат шеърият билан яшайди деб ўйлаган эдим, аслида бундай бўлиб чиқмади. Ўз ёшига нисбатан у гениал аёл. Ҳар бир сўзида мен ундаги ақлни ва шеърият, фан, ҳаётни чуқур идрок этишини сездим».

Адабиётга жуда эрта ихлос қўйган Л. Украинканинг биринчи тўплами «Қўшиқлар қанотида», 1893 йилда Львовда босилган эди. Унинг овози халқнинг келажаги ва бахти учун курашаётган илғор ёзувчилар овозига жуда тез жўр бўлиб кетди, инқилобий тема шоира ижодининг илк давридаёқ асосий мавзуга айланди.

1899 йилда «Орзулар ва ўйлар», 1902 йилда «Акс садо» шеърий тўпламлари нашр этилади. Шоира ҳаётида ўқувчиларга етиб борган китоблар, шулардангина иборат эди. Лекин бу китобчаларнинг ўзидаёқ зўр муваффақият қозонди, шоиранинг номини халқ ўртасида машҳур қилиб юборди, унинг таланти, украин адабиётида янги сўз айта олганидан далолат берди: «Шевченконинг «Кўминг-у қўзғанг исён»и ёзилган даврдан бери Украина бу нозик касалманд қиздан эшитганчалик кучли, қизғин поэтик сўзни эшитмаган эди», деб ёзади машҳур украин шоири Иван Франко.

90-йилларда ишчилар ҳаракатининг кучайиши, таниқли рус марксистлари Сергей Мержинский, Павел Тугански йлар билан дўстлашув, марксистик адабиётларни чуқур ўрганиш шоиранинг ҳақиқий марксист бўлишига олиб келди.

У Маркс ва Энгельснинг айрим асарларини, бошқа марксистик адабиётларни украин тилига таржима қилади, «Коммунистик партия манифести»нинг биринчи украин нашрига сўзбоши ёзади, «Украина социал-демократияси» партия группасининг ташкилотчиларидан бирига айланади.

Леся Украинкадаги революцион дунёқараш ижодида акс этиши табиий ва муқаррар эди. «Менинг йўлим», «Дўстим хотираси», «Ўртоқларга», «Ярим йўлда узилди фикр» «Душманларга», «Сафга турдик» шеърларида шоирадаги исёнкорлик, инқилобий руҳ аниқ сезилади. Буларда ўз ҳаётини озодлик учун курашга бағишлаган роволюционерларнинг ёрқин образлари яратилган.

Шоира замонанинг энг муҳим масалаларини қаламга олади, давр кишиларининг революцион кайфиятини ўткир сиёсий-фалсафий шеърларда тараннум этади, тарихий мавзулар орасидан замон руҳига мос келадиган, ҳамоҳанг, тушадиганларини танлаб тасвирлайди. «Қрим эсдаликлари», «Оҳанглар», «Тутқинлик қўшиқлари», «Дақиқалар», «Эрк ҳақида қўшиқлар», «Мисрда баҳор», «Йўл дафтаридан» туркумлари бу жиҳатдан характерлидир. Бу туркумлардаги асарларда турли мамлакат ва халқларнинг ҳаёти, тарихи, урф-одатлари, ўзига хос табиати, манзараси дид ва маҳорат билан тасвирланган.

Турли халқларнинг қадимги тарихидан сюжет танлаш, шу сюжетлар ёрдамида даврнинг муҳим масалаларини акс эттириш Леся Украинка ижодий услубига хос асосий хусусиятлардандир. Бу ҳол санъаткорнинг йирик поэтик полотнолари «Русалка», «Ой афсонаси», «Ўтмиш эртаги», «Шотланд қироли Роберт Брюс», «Бир сўз», «Оқбилак Изольда» сингари поэмаларида ҳам кўзга ташланади.

«Ўтмиш эртаги» поэмаси шоиранинг жамиятдаги ўрни, умуман шеъриятнинг халқ ҳаётидаги ролига бағишланган. Асарда поэзиянинг халқ революцион кураши билан ҳамоҳанг бўлиши лозимлиги ғояси илгари сурилган. Поэма «Ўтмиш эртаги» деб аталса-да, унинг мазмуни, ғояси, руҳи замонавий. Шунинг учун ҳам И. Франко мазкур поэма янги украин адабиётини безаб турувчи ажойиб асарлардан бири деб баҳо берган.

Леся Украинка драматургияда ҳам талайгина асарлар қолдирган. Леся Украинканинг «Ифигения Тавридада», «Вавилион асири», «Харобаликларда», «Руфин ва Присцилла», «Куз эртаги», «Бўшлиқда», «Катакомбаларда», «Кассандра», «Адвокат Мартиан», «Тош меҳмон», «Ўрмон қўшиғи», «Телба» сингари шеърий драмалари тарихий мавзуларда, диний сюжетлар, халқ афсоналари асосида ёзилган. Шунга қарамай, улар ғоят актуал ва атеистик руҳдадир.

1905 йилда яратилган революцион воқеалар ҳақида ҳикоя қилувчи «Куз эртаги», «Катакомбаларда» асарлари социал тенгсизлик, чоризм, унинг мафкуравий таянчи — дин ва черковга қарши кураш руҳида бўлиб ,фақат украин драматургиясининггина эмас, жаҳон адабиётининг ҳам нодир асарларидандир.

Украин халқ оғзаки ижодиёти асосида яратилган «Ўрмон қўшиғи» драмаси шубҳасиз Леся Украинка ижодининг чўққиси, шоҳ асари дейиш мумкин. Бу асарда шоиранинг эгоизмга чек қўйиладиган, инсон камбағаллик, таҳқирларни унутадиган, ижодий меҳнат қилиб, тинч яшайдиган замон ҳақидаги эзгу орзулари тараннум этилган.

«Ўрмон қўшиғи» чинакамига халқчил асардир. Асарда халқнинг дунёқараши, эътиқодлари, яхшиликнинг ёмонлик, ҳақиқатнинг ноҳақлик устидан ғалаба қозонишига қатъий ишонч, халқнинг доимо гўзалликка, эзгуликка интилиши юксак маҳорат билан акс эттирилган. «Ўрмон қўшиғи» инсон даҳосига, унинг озодлик учун кураши, ўлмас истеъдоди, ҳаёт гўзаллиги шаънига ўқилган гимндир.

Халқимиз Леся Украинкани ўз шоиридай севади. Унинг шеърлари Уйғун, Миртемир, Зулфия, Эркин Воҳидов сингари талантли шоирларимиз томонидан ўзбек тилига таржима қилинган. Унинг шеърларидан ташкил топган шеърий гулдаста «Ўтмиш эртаги» 1961 йилда Эркин Воҳидов таржимасида нашр этилган.

Башарият бахтининг толмас куйчиси, ажойиб шоир ва драматург, адиб ва адабиётшунос олим, украин халқининг қаҳрамон қизи Леся Украинка туғилган куннинг юз йиллиги Ўзбекистонда ҳам кенг нишонланмоқда. У ўзбек китобхони учун ҳам азиз ва ардоқлидир.

Р. ИНОҒОМОВ,
филология фанлари кандидати.

УМИДСИЗ УМИДВОРМАН...

Йўқолинг, тарқалинг, оғир
ўйларим!
Ер узра навбаҳор сепини
ёймиш.
Наҳотки шу менинг ёшлик
йилларим
Шу тахлит ўтади ғам ичра
хомуш?
Йўқ, асло! Кулурман йиғи аро
ҳам,
Бу аччиқ кунларда ҳатто
куйларман.
Умидсиз умидвор бўлиб
куларман,
Чекил, эй оғир ўй, қайғу,
ташвиш, ғам!
Гул сочиб зим-зиё заранг
ерларга,
Туну- кун бўлурман
парваришида.
Гул сочиб йўл бўйи, дашту
қирларга,
Кўз ёш-ла суғоргум қаҳратон
қишда.
Бўронлар тинади шу кўз
ёшимдан,
Муз ерлар эрийди, гуллар
яшнайди.
Эҳтимол, бу олам шу қаттиқ
қишдан
Ўз олтин даврини қайта
бошлайди.
Мен ўша бегиёҳ, мағрур тоғ
узра
Ўз оғир тошимни олиб
чиқурман.
Шу оғир тош билан йўлларда
сира
Тинмасдан, бетўхтов қўшиқ
тўқурман.
Тимсиёҳ ва беун тунларда
ҳатто
Бир лаҳза юммасдан ўтарман
кўзим:
Кўрай деб тун бўйи аниқ,
бехато
Тунларнинг гўзали-йўлчи
юлдузим!
Ҳа, шундай! Кулурман йиғи аро
ҳам,
Энг оғир кунларда ҳатто
куйларман.
Умидсиз умидвор бўлиб
куларман,
Чекил, эй аччиқ ўй, қайғу,
ташвиш, ғам!
1890 й.

ШУҲРАТ таржимаси.

ШОНЛИ КУН

Биргина у эмас фидойи ошиқ,
Украина бахтин ўйлаган
кўплар,
Шоирлар тўқиса жарангли
қўшиқ,
Суратда дардини сўйлаган
кўплар.
Илғаб унинг қувноқ
кулгуларини,
Уйин, табассуми,
эрмакларидан,
Нафис гулчамбарлар тўқишар
эди,
Содда, аммо ўлмас
эртакларидан.
Биров яхши кўрар унда
ўтмишни,
Биров ёшлик излар ҳайратга
тўлиб,
У эса онани севган боладай
Юртини севганди биринчи
бўлиб.
Майлига онаси кўримсиз,
кекса,
Камбағал, ёввойи, бахтсиз бўлса
ҳам,
Ва лекин фидойи ўғлига эса
Дунёда йўқдир зот ундан
муҳтарам.
Онаси қоронғи зулматда ёлғиз
Чала ўлик бўлиб алаҳласа
ҳам,—
Йигит юрагида ловуллар севги,
Бедаво дардига тополмас
малҳам.
Дайди дон-жуанлар
қилиқларининг
Қанча-қанчасини кўрмади
Ватан.
Кечга томон бари қайтишар
беғам,
Тонгда қасам ичиб берган
аҳдидан.
Унинг туҳфасини олиб
шошдилар,
Дарҳол бошқасига сажда
қилмоққа,
Асло ярамайди бундай одамлар
Муҳаббат йўлида фидо
бўлмоққа.
Биринчи ошиқнинг қалбида
ҳамон,
Тузалмас ярадай ўша
муҳаббат.
Дардига бефойда излади
дармон,
Аммо ҳеч қилмади унга хиёнат.
Жабру ситамларни енгди
мардона,
Фарзандлик меҳрининг кучи,
қудрати.
Севги — ўт, юраги бир
оташхона,
Шу ўтни ўлим ҳам ўчиролмади

М. ЖАЛИЛОВ таржимаси.

Кўкламга тайёргарликни текширамиз

ҚАЧОН РЕМОНТ ҚИЛАСИЗ

Баҳор яқинлашиб келяпти. Экиш-тикиш ишларини вақтида ўтказаман, деган деҳқон тайёргарликни ҳам ниҳоясига етказиб қўйди. Афсуски, Учқўрғон районидаги кўпгина хўжаликларда бундай қилинмаётир. Масалан, Карл Маркс номли колхозни олиб кўрайлик. Бу ерда ўзибўларчилик, бепарволик кайфияти ҳукм суряпти. Район статистика бошқармасига берилган маълумотда 41 та чопиқ трактордан 20 таси тайёр дейилган. Лекин колхоз механиги ўртоқ Усмонов «тайёр» деган бу тракторларнинг кўпчилигига ҳалигача қўл урилгани йўқ. Сеялкалар ремонти ҳам ўлда-жўлда қолиб кетяпти.

«Ўзбекистон» колхозида ҳам худди шундай манзара кўзга ташланади. 20 та ҳайдов тракторидан 18 таси, 59 та чопиқ тракторидан 35 таси, 21 та сеялкадан 8 таси ремонтдан чиқарилганлиги ҳақида маълумот бор. Бироқ, бу механизмлар ремонти чала-чулпа ўтказиляпти. Кўпгина тракторларда ёнилғи тозалагич стаканининг фильтрлари йиртиқ, электр қисмлари ишламайди, ҳаво тозалагичи мутлақо мойланмаган. Тракторлар учун эҳтиёт қисмлар етишмайди.

Кўкламни шайланиб кутиб оляпмиз, деб мақтанаётган «Победа» колхози раҳбарлари ҳам техника ремонтини асоссиз равишда кечиктириб юбормоқдалар. Хўжаликда 13 та сеялкадан энди 3 таси ремонт қилинди, холос. Бошқа машина-механизмларни созлаш ишига ҳам жиддий эътибор берилмаётир.

Техникани асраш тўғрисида икки оғиз сўз. Карл Маркс номли колхозда тракторлар механизаторларнинг ҳовлисида турибди. 12 та ҳайдов тракторининг бирортаси ҳам устахонада кўринмайди. Пахта териш машиналарининг барабанлари лойга коришиб ётибди. Силос қирқиш механизми очиқ ҳавода қолиб кетган.

Баъзи колхозларда ремонт устахоналарида шароит йўқ. Слесарь ва токарлар, темирчилар, хуллас ремонт иши билан шуғулланадиган кишиларнинг иши устидан назорат ўрнатилмаган. «Победа» колхози устахонасида жой етишмаслиги натижасида тракторларнинг бир қисми кўчаларда турибди. Шароит йўқлигидан уларни ремонт қилишга қўл тегизилмаган.

Учқўрғонликлар бу йил мамлакатга 78270 тонна «оқ олтин» сотишга аҳд қилишган. Бу аҳднинг бажарилиши баҳорги экиш-тикиш ишларининг маромида ўтказилишига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Шундай экан, ҳамма жойда техника ремонтини тезлаштириш ва кўкламни тўла-тўкис кутиб олиш тадбирларини изчил бажариш керак эди. Лекин негадир Учқўрғон район партия ва совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси раҳбарлари буни унутиб қўйишяпти.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ранг кўр, ҳол сўр. М. Воробейчиков ишлаган расм.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ЭЛЕКТР ТОКИ — СУТНИ ТОЗАЛАЙДИ

Тулуза шаҳридаги генетика лабораторияси ходимлари таркибида бактерия бўлган суюқликларни, шу жумладан, сутни тозалашнинг оддий усулини ишлаб чиқдилар. Суюқлик орқали ўтказилган паст вольтли электр токи ярим соат ичида мавжуд бактерияларни йўқ қилади. Фараз қилинишича, микроблар электр токидан эмас, балки улар томонидан активлашган эркин ионлар, айниқса, хлорнинг таъсиридан ҳалок бўлар экан.

АВТОМАТ СПЕКТРОГРАММА «ЎҚИЙДИ»

Қуёш, ой, олис юлдуз спектри самовий жисмнинг ҳаёти тўғрисида кўп нарсалар билдириши мумкин. Астрономлар буни ҳамиша диққат билан синчиклаб тадқиқ этишлари бежиз эмас. Фотопластинкага туширилган спектр кўпдан-кўп чизиқлардан иборат бўлиб, улар қоралик даражаси, катта-кичиклиги билан бир-бирларидан фарқ қилади.

Коинот тадқиқотчилари бирон планетадан турли вақтларда олинган спектрограммаларни бир-бирларига таққослаб, уларда жуда оз бўлса-да ўзгариш топиб, планеталарнинг ҳаётидаги янгидан янги характеристикаларни топадилар, уларнинг сирларини очадилар.

Шу билан бирга спектрограммадаги нозик айқаш чизиқларни оддий кўз билан, ҳатто катталаштириб кўрсатувчи шиша воситасида фарқини ажратиш ғоятда қийин иш эканлигини тасаввур этиш қийин эмас. Энди бўлса бу ишда автоматлар астрономларга ёрдам бера бошлади. М. Азизбеков номидаги Озарбайжон нефть ва химия институти ҳисоб-техникаси лабораториясининг ходимлари спектрнинг автомат анализатори вазифасини ижро этувчи жуда ажойиб қурилма ясадилар. Олимлар асбобни ясаётганда фотосуратлардаги қора жойларни ток қайд этишини ва шу ток интенсивлиги чизиқларнинг ёритилиш даражасига бевосита боғлиқ бўлишига асосландилар.

ЕР ОСТИ СОВУТГИЧИ

Швеция кампанияларидан бири учун гранит қояда 16 минг куб метр ҳажмда улкан холодильник қурилапти. Унга юк тоғни кесиб ўтилган ер ости йўли орқали олиб ўтилади. Қояни қуршаб турган ҳарорат саккиз даражадан ошмаганлиги учун ҳам холодильник хонасининг усти махсус тўсиқ билан қопланмаган.

ШЎРТАНГЛИКНИ ЙЎҚОТИШ УСУЛИ

Нью-Йорк университетининг олимлари сувдаги шўртангликни йўқотишнинг янги усулини яратдилар. Ҳаракатдаги қурилмадан шўр сув труба орқали ультрабинафша ёки рентген нурлари манбаи ёнидан ўтади. Шу жараёнда эритилган тузларнинг бўлакчалари ионлашади, яъни зарядланади. Сўнгра сув магнит ёнидан оқиб ўтади, шундай қилиб, ионлашган тузлар молекуласини труба марказидан сўриб чиқаради. Ана шу қурилма ёрдамида 90 процентга яқин ион тузларини олиб ташлаш мумкин.

АХБОРОТ

ҒАРОЙИБ ВОҚЕАЛАР

ДИЙДОР КЎРИШТИРГАН СУҲБАТ

Бир-бирига қадрдон бўлиб кетган дугоналар — Маъқулой билан Муҳаббат Самарқанд шаҳридаги болалар боғчасида тарбиячи бўлиб ишлашади. Улар ниҳоятда дўст ва аҳил. Тўй-томошага ҳам бирга боришади.

Кунларнинг бирида Муҳаббатникига уни тарбиялаб ўстирган ургутлик онаси, касбикори ўқитувчи бўлмиш Анвара Азимова меҳмон бўлиб келди. Муҳаббат дугонаси Маъқулойни онам билан таништирай деб уни меҳмонга чақирганди. Қуюқ дастурхон атрофида суҳбат бошланиб кетди. Маъқулой ёшлиги ҳақида гапирди:

— Ота-онамдан етим қолганимда 5 ёшда эканман. Икки ёшлик укам Соҳибназарни кимдир мен боқаман деб олиб кетган. Мана ҳозир 40 йил бўлди, укамдан дарак йўқ.

Маъқулойнинг ҳикояси Анвара опанинг қалбини титратса ҳам у ҳеч нарса билмаган кишидек ўтирарди. Шу куни Анвара опа туни билан ухлай олмади. Тонг отиши билан Душанба шаҳрига — ўзи тарбиялаб вояга етказган фарзанди Соҳибназарнинг уйига жўнаб кетди. Соҳибназар (Анвара опа унга Болтабой деб исм қўйган. Унинг ҳужжатларига ҳам Болтабой Азимов деб ёзилган) онасини жуда хурсандлик билан кутиб олди. Бир пиёла чой ичиб бўлгач, Анвара Маъқулой билан бўлган суҳбатни айтиб берди.

Яқинда она-бола — Анвара опа, Соҳибназар Маъқулойларникига меҳмон бўлиб келишди. 40 йилдан бери бир-биридан адашиб, тақдири нима бўлганини билмай юрган жигаргўшалар мана шу уйда топишишди.

Қ. АҲАДОВ.

БЕБАҲО КОНВЕРТ

Бекжон ҳам, Раҳимжон ҳам ота дийдорига тўймаган. Улар атак-чечак қадам қўйганда, бузруквори Ражаббой ака Улуғ Ватан урушига кетган эди. Оталарини соғиниб қумсаган вақтларида онажонлари:

— Яқинда уруш тамом бўлади, ана шундан кейин дадаларинг орден тақиб келади, — деб фарзандларини юпатар эди.

— Онамизнинг бу сўзлари, худди кеча айтилгандек ҳали-ҳали ёдимизда, — дейди Бекжон билан Раҳимжон.

Уруш ҳам тугади. Отадан дарак бўлмади. 16 йил бўптики, болалар онадан ҳам етим қолишди.

— Онамизни-ку ерга ўзимиз қўлимиз билан қўйдик, отамиз қаерда экан? — ҳамон армон қилишарди фарзандлар — ҳеч бўлмаса сурати ҳам йўқ.

Онадан қолган рўзғор буюмларини, тугунларни болалар эъзозлаб, чангларини артиб эҳтиёт қилишади. Аҳён-аҳёнда ака-ука ўша тугунларни ечиб, табаррук она қўллари теккан нарсаларни кўздан кечиришади.

Кичкинагина бир тугунни ечаётганларида фарзандлар сарғайиб кетган бир конвертни топишди. Вильнюс шаҳридаги 26-мактаб адреси ёзилган бу конвертдаги хат бундан 16 йил илгари, худди она ўлган куни келган экан. Ўқилмай қолган бу мактубда болаларнинг отаси оддий солдат Ражаббой Отаев Вильнюс остоналарида бўлган шиддатли жангларда қаҳрамонларча ҳалок бўлгани, унинг жасади қардошлар мозорига қўйилгани айтилган.

Отанинг вояга етган фарзандлари Вильнюс шаҳрига йўл олдилар. Ота қабрини зиёрат қилиб, гулчамбар қўйдилар. 26-мактаб ўқувчилари ва Вильнюс шаҳридаги кексалар Бекжон билан Раҳимжоннинг пешаналаридан силаб;

— Отанг ўлмаган, Ражаббой Вильнюс шаҳрида биз билан бирга яшаяпти, уйимизнинг тўри сизларники. Сизлар бизнинг ҳам фарзандларимизсиз, — дедилар. Ака-ука вақти-вақти билан Вильнюс шаҳрига бориб турадиган бўлдилар.

Э. НУРМАТОВ,
Хоразм область Боғот районидаги Жданов номли колхоз.

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

Чет элларда

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ЯШНАЁТГАН ЎЛКА

◆ **СОФИЯ.** Родопи қадим замонлардан табиий манзараларга бой бўлган. Болгариядаги мана шу тоғли ўлканинг бирдан-бир бойлиги яқин вақтларгача фақат табиий манзаралардан иборат эди деса бўлади. Бу ўлкада биронта ҳам саноат корхонаси йўқ эди, қишлоқ хўжалиги қолоқ бўлиб, аёллар паранжи ёпинар эди. Бундан 26 йил муқаддам Родопи Болгарияда социалистик революция ғалабасини мана шундай бир вазиятда кутиб олган.

Эндиликда Родопининг қиёфаси тамомила ўзгарди. Баланд тоғларда сўқмоқ йўллар ва бирдан-бир транспорт воситаси бўлган эшаклар йўқолиб, жуда катта тоғли массивларнинг турли районларида кенг асфальт йўллар бунёд этилди. Бу йўллар сон-саноқсиз курортлардаги минерал сув манбаларига, тоғлардаги дарёларда қурилган электр станциялар каскадига, мебель ва консерва фабрикаларига, рангли металл конлари ва тошкўмир шахталарига олиб боради.

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА ТУЗИЛГАН ҲУЖЖАТЛАР АСОСИДА

◆ **ВАРШАВА.** Раковицеда (Вроцлав воеводлиги) саноат қурилиши эҳтиёжлари учун ҳар йили юз минг куб метр йиғма ашёлар ишлаб чиқара оладиган завод қуриб битказилди. Бу завод халқ Польшасида шу соҳадаги энг йирик ва шу билан бирга энг замонавий корхона бўлади. Ҳозир бу ерда қурилиш ишларини муддатидан илгари битказиш учун мусобақа авж олди.

Корхонани қуришда Совет Иттифоқи катта ёрдам берди. Янги завод совет инженерлари ва конструкторлари тузган ҳужжатлар асосида қурилмоқда. Совет Иттифоқи қурилишга технология ҳужжатларини ва асбоб-ускуналар комплектини ҳам етказиб беради. Раковицеда қуриладиган завод СССР билан Польша ўртасида иқтисодий ва илмий техникавий ҳамкорликнинг ёрқин намунасидир. Бу янги қурилишни дўстлик қурилиши деб атаганлари ҳам бежиз эмас.

ТЕМИР ЙЎЛ МАГИСТРАЛИ ҚУРИЛМОҚДА

◆ **ПХЕНЬЯН.** Корея Халқ Демократик Республикасининг шарқий қисмида жойлашган Канвон вилоятида Ичхон билан Сепхо ўртасида тез суръатлар билан янги темир йўл қурилмоқда. Шу йўл ишга туширилиши билан халқ Кореяси шарқий қирғоқни ғарбий қирғоқ билан туташтирадиган иккинчи темир йўл магистралига эга бўлади.

Қурилиш ёшларнинг зарбдор қурилиши деб эълон қилинди. Республиканинг ҳамма томонидан ёшлар темир йўлни қуришга келишди. Ёш бинокорлар зўр ғайрат билан ишламоқдалар, олти йилликнинг биринчи йилини улар ишлаб чиқаришда янги муваффақиятлар билан нишонлашга қарор қилдилар.

ЭНГ ЙИРИК ҚУРИЛИШЛАРДАН БИРИ

◆ **ПРАГА.** Совет Иттифоқи билан Ғарбий Европадаги баъзи мамлакатлар ўртасидаги халқаро транзит газ қувурининг Чехословакия участкаси Чехословакия Социалистик Республикасида янги беш йилликнинг энг йирик қурилишларидан бири бўлади.

Транзит газ қувури ҳақиқатан ҳам халқаро қурилишдир. Чехословакия участкаси трассасида катта диаметрдаги 60 минг тонна қувур ётқизиш керак. Бу қувурларни СССР билан Германия Демократик Республикаси етказиб беради. Совет Иттифоқидан ЧССРга оғир бинокорлик ускуналари ва механизмлар — бульдозер, траншея қазувчи, қувурларни ўрнатувчи механизмлар кела бошлади. Чехословакиядаги ўнлаб корхоналар ҳам газ қувури учун тегишли заказларни бажара бошлади.

ГДР МАШИНАСОЗЛИГИ

◆ **БЕРЛИН.** Шу кунларда халқаро Лейпциг ярмаркасида халқаро савдонинг энг йирик марказларидан бири Лейпцигни республика саноат шаҳарлари билан боғлайдиган автомобиль йўллари серқатнов бўлиб қолди. Ярмаркага келтирилаётган сон-саноқсиз экспонатлар ўртасида биринчи навбатда станоклар ва машиналар кўзга ташланади. Машинасозлик корхоналарининг коллективлари қадимий савдо марказидаги халқаро кўрик учун жаҳон стандартларидан қолишмайдиган саноат, фан ва техникада эришилган муваффақиятларни кўрсатувчи буюмларнинг нусхаларини олиб келмоқдалар.

Машинасозлик Германия Демократик Республикаси экономикасининг мустаҳкам пойдевори ва давлат бюджетининг энг муҳим қисмидир. Республикадаги бутун саноат ишлаб чиқаришининг қарийб 30 процентини машинасозлик маҳсулоти ташкил этади. Германия Демократик Республикаси тузилгандан бери ўтган йиллар мобайнида индустриянинг шу соҳасида ишлаб чиқариладиган маҳсулот ҳажми қарийб ўн баравар ошди.

Жаҳондаги юздан ортиқ давлат «ГДРда ишланган» деган тамға босилган ажойиб машиналар, станоклар ва приборларни сотиб олмоқда. Бу машиналар социалистик мамлакатлар ва ривожланаётган мамлакатларнинг завод ва фабрикаларида ҳамда капиталистик давлатларнинг энг йирик фирмалари цехларида ишламоқда. (ТАСС).

ҚУРОЛСИЗЛАНИШ КОМИТЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ЖЕНЕВА, 23 февраль. (ТАСС). Бугун бу ерда қуролсизланиш комитетининг навбатдаги сессияси очилди. Сессия ишида 25 давлат: Аргентина, Бразилия, Болгария Халқ Республикаси, Бирма, Канада, Чехословакия Социалистик Республикаси, Эфиопия, Венгрия Халқ Республикаси, Ҳиндистон, Италия, Япония, Мексика, Монголия Халқ Республикаси, Марокаш, Нидерландия, Нигерия, Покистон, Польша Халқ Республикаси, Руминия Социалистик Республикаси, Швеция, СССР, Бирлашган Араб Республикаси, Англия, АҚШ, Югославия Социалистик Федератив Республикасининг вакиллари қатнашмоқда.

Франция ҳам қуролсизланиш комитетининг аъзоси бўлса-да, лекин кейинги йилларда комитет ишида қатнашмаётир.

Сессия кун тартибига қуролсизланиш, химия ва ядро қуролини давлатлар аслаҳахонасидан олиб ташлашга ва уни йўқотишга доир жуда кўп масалалар ҳамда халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигига дахлдор бошқа проблемалар киритилган.

ҚАРДОШЛАРИМИЗНИНГ ЭКОНОМИКА ВА МАДАНИЯТ СОҲАСИДАГИ ЮТУҚЛАРИ

◆

ИМПЕРИАЛИСТЛАР ЯНГИ ҲАРБИЙ БЛОКЛАР ТУЗИШ НИЯТИДА

◆

ХАЛҚЛАР СИЁСИЙ ТЕРРОРГА ҚАРШИ ЧИҚМОҚДАЛАР

ЁВУЗЛИКЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

ХАНОЙ, 23 февраль. (ТАСС). Америка — Сайгон қўшинлари Жанубий Вьетнам аҳолисини «тинчлантириш» операцияларида ваҳшиёна жиноятлар қилишни тўхтатмаётирлар.

Бенче вилоятидаги Зонг-Чом районн аҳолисидан ана шундай ваҳшиёна ўч олинди. «Озодлик» матбуот агентлигининг хабар қилишича, январь ойи мобайнида шу районга 6 мингтага яқин оғир снаряд, уч юзта фугас ва напалм бомбаси ташланди. Бу районга ракеталар ёғдирилиб, вертолётлардан ўққа тутилди.

Искандария — Бирлашган Араб Республикасининг йирик иқтисодий маркази, денгиз дарвозасидир. Бу ерда Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган кемасозлик устахонаси искандарияликлар фахридир. Суратда: кемасозлик устахонасида.

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ. Январь ойида Нил дарёсидаги Асвон гидроэнергетик комплекси қурилиши тугалланди. Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техникавий ёрдами билан тикланган бу улкан иншоот араб ва совет халқлари дўстлигининг рамзи бўлиб қолди. Суратда: ГЭСнинг машина зали.

В. Соболев фотолари. (ТАСС).

СОХТА ПУЛ ЯСОВЧИЛАР

БОНН, 23 февраль. (ТАСС). 1970 йилда Ғарбий Германияда Ғарбий Германиянинг ва чет мамлакатларнинг жами 6030 сохта банкноти, шунингдек 10090 танга пули мусодара қилинди. Бу маълумотларни федерал банк эълон қилди. Ғарбий Германия сохта пул ясовчилари ўзига хос «рекорд» қўйдилар: 1970 йилда улар 1969 йилдагига нисбатан икки баравар кўп пулни муомалага киритдилар.

ЮРИСТЛАР НОРОЗИЛИГИ

✦ ПАРИЖ, 23 февраль. (ТАСС). Демократик юристларнинг халқаро уюшмаси баёнот эълон қилди. Уюшма бу баёнотида Доминика республикасида ҳукм сураётган сиёсий террорга қарши норозилик билдиради.

Кейинги бир неча ой ичида, дейилади баёнотда, бу мамлакатдаги вазият янада кескинлашди: Америка разведкаси илҳомлантираётган террорчи ташкилотлар одамларни ўлдирмоқдалар, маъмурлар ёппасига тинтув ўтказмоқдалар, сиёсий маҳбусларни азобламоқдалар, демократик матбуотга ҳужум қилинмоқда, меҳнаткашларнинг касаба союз бирлашмалари ва студентларнинг бирлашмалари репрессия қилинмоқда.

Демократ юристларнинг халқаро уюшмаси ўзининг барча аъзоларини Доминика ҳукуматидан ўта ўнг гуруҳларнинг бебошлигига чек қўйиш, сиёсий маҳбусларни озод қилишни ва мамлакатдаги тараққийпарвар кучларнинг таъқиб этилишини тўхтатишни талаб этишга даъват қилади.

Шарҳловчи минбари

ҲИНД ОКЕАНИНИ БУЛҒАМОҚДАЛАР

Вьетнамдаги муваффақиятсизликлар Вашингтонни Осиёдаги глобаль стратегик мақсадлардан воз кечмасдан бу районда тактикани ўзгартиришга мажбур қилмоқда. У эндиликда Осиё қитъасида ва Ҳинд океанидаги орол мамлакатларида сиёсий, иқтисодий ва ҳарбий экспансиянинг янги мустамлакачилик усулларини қўллашга уринмоқда.

Чет эл матбуотларида босилаётган хабарларга қараганда, Вашингтон сиёсатдонлари Осиёда раҳбарликни даъво қилиб, Тинч океанидан тортиб то Ҳинд океанигача стратегик муҳит вужудга келтиришга ҳаракат қилмоқдалар. Шу муносабат билан Филлипинда чиқадиган «График» журнали: «Никсон Осиёда ва Ҳинд океани ҳавзасида йирик ҳарбий блок тузишга интилади. У қудратли ҳарбий потенциал вужудга келтириш учун Японияга тазйиқ ўтказишни кучайтиради. Никсон ана шу блокка Ҳиндистон, Австралия ва шу райондаги бошқа мамлакатларни ҳам тортмоқчи. Янги ҳарбий блок СЕАТО, СЕНТО, АНЗЮСларга нисбатан анча кучли бўлади», деб ёзди.

Американинг сиёсий ва ҳарбий арбоблари «Сувайш каналининг шарқ томони» районидан инглиз қўшинларининг олиб чиқиб кетилиши муносабати билан Жануби-Шарқий Осиёда «бўшлиқ» вужудга келади ва ҳарбий группаларга кирмаган мамлакатлар агрессия бўлган тақдирда ҳимоясиз қоладилар, деган баҳонани рўкач қилмоқдалар. Аслида эса Ҳинд океанининг шарқий қисмидаги ана шу «бўшлиқ» ғояси ҳарбий блоклар ёрдамида мазкур районда қулай стратегик позицияни эгаллаб олишга хизмат қилади. Америка матбуоти бу ҳақда ошкора ёзмоқда. «Юнайтед Стейтс ньюс энд Уорлд рипорт» журнали Пентагоннинг «Сингапурдан тортиб Ҳинд океани орқали Ўрта ер денгизигача бўлган ер юзининг ана шу энг катта ва энг муҳим қисмида мудофаанинг оғирлигини ўз зиммасига олишдан бошқа иложи йўқлигини» очиқ тан олди.

Қўшма Штатлар билан Англия Ҳинд океани ҳавзасида ўз мустамлакачи сиёсатларини сақлаб қолишга кўзлари етмагач, дунёнинг шу районида империализмнинг полиция машинасини таксимиллаштиришга уринмоқда. Ҳозирги кунда Англия билан АҚШ ўртасида мустамлакачилик позицияларини ҳимоя қилиш бўйича мажбуриятларни «қайта бўлиб олиш», Буюк Британия стратегиясини Қўшма Штатларга бўйсиндириш ишлари жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Ҳинд океанида «чўкмас авианосецлар» халқасини тузиш ҳақидаги Америка-Англия программаси ҳам шундан далолат бериб турибди. Африканинг шарқий соҳилларидаги Альдабра оролларида, Сейшаль ороллари ва Чагос архипелагининг Диего-Гарсиа оролчасида, Кокос ороллари ва Австралиянинг ғарбий соҳилларида жойлашган қатор ҳарбий-денгиз ва ҳарбий-ҳаво базалари ана шу халқанинг асосини ташкил этади.

Мальдив оролларидаги Англия ҳарбий-ҳаво кучларининг базалари мазкур халқанинг асосий бўғинидир. У Цейлондан 600 километр жануби-ғарбда, Аден — Сингапур йўлининг қоқ ўртасидаги Ган оролчасига жойлашган. Англия ҳарбий матбуоти Ганни «бетон авианосец» деб атамоқда. Унинг аэродроми энг замонавий самолётларни қабул қилиб оладиган учиш-қўниш майдонига эга. Ган оролининг аҳамияти шунинг учун ҳам ошиб бормоқдаки, ундан инглиз қўшинларини Узоқ Шарқдан, хусусан Сингапурдаги ҳарбий базадан Яқин ва Ўрта Шарққа ташлашда фойдаланилмоқда.

Империалистик доиралар Маврикий оролидаги муҳим базани ҳам ўзлариники қилиб олиш учун айниқса катта куч сарфламоқдалар. Улар оролга мустақиллик берилганидан кейин ҳам ундан Ҳинд океанидаги муҳим база сифатида фойдаланишга ўринишяпти Саймонстаун (Жанубий Африка Республикаси)даги ҳарбий денгиз базасининг ёпилиши, Сувайш каналидан фойдаланиш тўхтаб қолганлиги ва Адендан чиқиб кетишга мажбур бўлишгани — буларнинг ҳаммаси империалистларнинг агрессив планларини амалга ошириш йўлида Маврикийнинг аҳамиятини янада ошириб юборди.

АҚШ ва Англия ҳарбийлари Диего-Гарсиа оролчасига ҳам катта аҳамият бермоқдалар. Бу ерда Америка-Англиянинг ҳарбий-денгиз базаси ва коммуникация маркази бор. Альдабра оролида эса Англиянинг ҳарбий-ҳаво базаси жойлашган. Бу база Англиядан Узоқ Шарқ ва Австралияга бораётган бомбардимончи самолётларга хизмат қилади. Ҳинд газетаси «Санди стандарт»нинг ёзишича, Кокос оролларидаги ҳам яхши қуролланган ҳарбий-ҳаво базаси ишлаб турибди.

Хўш, АҚШ ва Англия империалистлари нима мақсадда Осиё мамлакатларини ҳарбий блокларга тортиб ва шу районда янги ҳарбий блоклар тузишга уринмоқдалар? Бу саволга Вьетнам масаласи аниқ жавоб бўла олади. АҚШ ва Англиянинг урушқоқ доиралари ҳарбий базаларнинг кўп минг километрга чўзилган халқасининг вужудга келтириб, шу билан Осиё остонасидан туриб, бу ердаги мамлакатларнинг халқларига ўз ҳукмларини ўтказмоқчи бўляптилар. АҚШ ва Англиянинг Ҳинд океани ҳавзасида ўтказаётган ҳарбий стратегик тадбирлари асосан бу ерда социалистик мамлакатларга ҳужум қилиш учун плацдарм вужудга келтиришга, ўзларининг таъсир доирасида бўлган мамлакатлардаги ўсиб бораётган миллий озодлик ҳаракатини бостириш, шу районнинг бой табиий ресурслари устидан ўз назоратларини сақлаб қолишга уринишдан иборат.

Империалистлар ҳар қанча ҳаракат қилмасинлар, давр ўзгаряпти. Осиё халқлари Америка, Англия, Голландия ва бошқа мустамлакачиларнинг қулларига айланишни сира-сира истамайдилар.

В. ЗИКОВ,
запасдаги майор.

САЙГОН ГЕНЕРАЛИ ҲАЛОК БЎЛДИ

ПАРИЖ, 23 февраль. (ТАСС). Камбоджага бостириб кирган Жанубий Вьетнам қўшинларининг қўмондони ва Сайгон атрофида жойлашган ҳамда Камбоджа билан чегарадош вилоятлардаги қўшинларнинг қўмондони генерал До Као Чи бугун Жанубий Вьетнамнинг Тайнинь шаҳри яқинида авиация фалокати вақтида ҳалок бўлди, деб хабар беради Франс Пресс агентлигининг мухбири Сайгондан. До Као Чи Сайгон қўғирчоқ армиясидаги йирик ҳарбий лавозимларни узоқ вақт эгаллаб келган эди. У Нго Динь Дьем режими даврида Хюэ шаҳрида будддачиларга нисбатан қилинган шафқатсиз репрессияларнинг ҳам асосий айбдорларидан бири эди.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 13.05 — Янгиликлар. 13.45 — «Петр I» (бадиий фильмнинг 2-серияси). 15.20 — Баскетбол: ТТТ (Рига)—«СПАРТАК» (Ленинград). 16.00 — Янгиликлар. 18.25 — ТОШКЕНТ. Ўзбек тилида: 18.30 — «Она Ватан». 19.30 — «АХБОРОТ». 19.40 — Қардош халқлар адабиёти. ЛЕСЯ УКРАИНКА. 20.10 — «АХБОРОТ». 20.25 — «Тоғдан ёпирилган куч» (бадиий фильм). 22.00 — Ўзбекистон областлари фестивали. САМАРҚАНД области. 23.35—«ВАҚТ». 23.55 — Фигурали учиш бўйича жаҳон чемпионати.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.00 — Янгиликлар. 18.25 — Жанговар қўшиқлар изидан. 18.55 — Ўзбекистон рассомлари — партия съездига. 19.25 — Ўзбекистон ССР халқ артисткаси Коммуна ИСМОИЛОВА куйлайди. 20.15 — МОСКВА. 21.00 — Янгиликлар. 21.05 — Ўқувчилар учун кўрсатув: 21.30 — Миллионлар ленинча университети. 22.00 — «Шаддод аёл» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Балет кечаси. 20.40 — «ЗДОРОВЬЕ». 21.10 — «Чўри» (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/II да **Чио-Чио-Сан**, 26/II да **Оққуш кўли**, 27/II да **Лайли ва Мажнун.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25, 26, 27/II да **Машаққатли йўл.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/II да **Фарғона тонг отгунча**, 26/II да **Менинг жаннатим**, 27/II да **Хотинимнинг эри.**

КИНО

Соқов ва севги — «ВОСТОК», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда). НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун). «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 2, 4 кеч 6 ва 8 да), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9.15 минутда).

Гурк оғасининг васияти — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «КЎКЧА» (тоқ соатларда).

Гитарали қаллоб — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Любовь Яровая — «ЧАЙКА», (кеч соат 9.45 минутда).

Мовий муз — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 ярим, кундуз 1, 2 ярим ва 4 да).

Тўлов — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ШАҲАР 85-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1971 ўқув йилига мутахассисликлар бўйича қўшимча

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

тикувчилар ва йигирувчилар.

Ўқиш муддати — 1 йил.

Тикув ва йигирув ишлаб чиқариши мастери ёрдамчилари.

Ўқиш муддати — 1 ярим-2 йил.

8-10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган 15 ва ундан катта ёшдаги йигит-қизлар қабул қилинади.

Қабул қилинганлар Тошкент шаҳрига доимий прописка қилинадилар, кунига 3 марта иссиқ овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқариш практикасидаги иш ҳақининг бир қисмини оладилар.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхона берилади.

Билим юртини аъло тугатганлар олий ва ўрта махсус билим юртларига имтиҳонсиз равишда қабул қилинадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, А. Қаҳҳор кўчаси, 34-уй.

ЕТТИСОЙДАГИ «ҚОЗОҒИСТОН» КИНОТЕАТРИ БИНОСИДА 27, 28 ФЕВРАЛДА

Ўзбекистон ССР пул-буюм лотереяси 1971 йил биринчи чиқарилиш бўйича

ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

БАЛИҚЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Амударё ва Сирдарёда 1971 йил 1 мартдан 31 майгача

БАЛИҚ ОВЛАШ ТАҚИҚЛАНАДИ

«Узбекрыбвод»

СПОРТ ОЛАМИДА

ШАХМАТ

ВАКИЛЛАРИМИЗГА БАС КЕЛОЛМАДИЛАР

Эндиликда хотин-қизлар олимпиадаси, Европа мамлакатлари чемпионларининг кубоги, кўплаб халқаро турнирлар бўлиб турибди. Яқинда Челябинск шаҳрида якунланган мусобақа ҳам ана шулар жумласидандир. Унда олти мамлакатдан келган 14 кучли хотин-қиз шахматчи иштирок этди. Кураш бошланган дастлабки кунданоқ пешқадамликни қўлга олган москвалик ёш халқаро мастер Елена Рубцова 13 имкониятдан 9.5 очко олиб, марррага биринчи бўлиб етиб келди ва Россия шахмат федерацияси таъсис этган бош соврин эгаси бўлди.

Елена оилавий анъанани давом эттирмоқда. Онаси Ольга Рубцова собиқ жаҳон чемпиони бўлиб, отаси — москвалик дастлабки шахмат мастерларидан бири. Чет эллик шахматчилардан энг яхши натижага эришгани чехословакиялик халқаро мастер Эретова 7 очко билан бор-йўғи олтинчи ўринни олди.

500 КИШИЛИК ФЕСТИВАЛЬ

Жаҳон чемпионлигига даъвогарлар Петросян, Корчной (СССР), Хюбнер (ГФР), шахмат оламига яхши таниш машҳур гроссмейстерлар Горд (ЧССР), Ивков, Глигорич (Югославия), Найдорф (Аргентина), Олафссон (Исландия), 18 яшар талантли халқаро мастер Энрико Мекинг (Бразилия) ва бошқалар иштирокида Голландияда ўтказилган улкан халқаро турнир тугади.

Бу мусобақада Корчной биринчи ўринни, Петросян ҳеч ютқазмай иккинчи, учинчи, тўртинчи ўринларни бўлишиб олди. Голландиядаги анъанавий шахмат фестивалининг аёллар турнирида иштирок этган москвалик халқаро мастер Алла Кушнир ҳам олдинги ўринларда борди. Фестиваль турнирларида 500 га яқин шахматчи иштирок қилди.

АЪЗАМОВЛАРГА ЯРАШАДИ-ДА

Ригада ёшларнинг мамлакат шахсий биринчилиги мусобақалари якунланди. Унда республикамиз номидан иштирок этган олмалиқлик 16 яшар спорт мастерлигига номзод Г. Аъзамов катта муваффақиятга эришди. 36 энг кучли ёш шахматчи орасида у иккинчи ўринни олди. Қизиғи шундаки, мамлакатимизнинг шахмат марказлари — Москва, Ленинград, Киев ва бошқа шаҳарларда яшаб, машҳур устозлар қўлида таҳсил кўраётган ёшлар олмалиқлик Аъзамовга бас келолмадилар. Бунинг боиси кичкинагина бу шаҳарда шахматни жуда севишгани, уни қўллаб-қувватлашгани деб ҳисоблаш керак. Яна ҳам муҳими — Аъзамовлар оиласи шахмат сирларидан воқиф бўлишнинг муҳим омилларидан бири — ўз устида кунт билан ишлаш эканлигини яхши билишади.

Кимёгарлар ва металлурглар шаҳри Олмалиқни бутун мамлакат билади. Унинг номини хорижий элларга ҳам ёйишда шахматчи Аъзамовлар оиласининг ўзига яраша хизмати бор. Олмалиқлик ёшлар Аъзамовлар оиласига ҳавас қилишади. Чунки улар ўқишда, спортда бошқаларга ибрат. Яқинда шаҳар халқ маорифи бўлими ҳузурида махсус шахмат мактаби очилди. Унда кўпгина қобилиятли ёшлар шуғулланмоқдалар. Бу дастлаб ота ва уч ўғил бараварига СССР спорт мастерлигига номзод бўлган Аъзамовлар оиласининг ташаббусидир. Болаларнинг ўртанчаси бу йил Москва физкультура институтининг шахмат бўлимини тугатиб, олий маълумотли шахматчи-педагог бўлиб қайтади.

М. МУҲИТДИНОВ,
СССР спорт мастери.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 54—00. Урганч — 34—55. Фарғона — 4—29—41. Гулистон — 22-09.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ◆ 26 февраль 1971 йил, жума ◆ № 48 (14.818). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ЁШ ИШЧИ

Ота касб — улуғ касб, унинг баридан тутганни бахт-иқбол, ойдин тақдир кутади. Мана шу икки ёш касбдош, шу икки тенгдош—станокдошнинг ҳаёт йўли бунга ёрқин бир мисол.

Танишинг, Ҳасан ва Ҳусан Ҳошимовлар. «Ташсельмаш» ишчилари. Умрининг қаймоғини ишчиликка бахшида этган, чорак асрдан бери станок устида тер тўкиб, обрў топиб келаётган самолётсоз Олим ака Ҳошимовнинг кенжа фарзандлари.

«Улар акалари сингари ота изидан бориб, қутлуғ касбни танлашди. Ёш бошлари билан ишчи шарафини улуғлаб, шундай каттакон коллективда ном чиқаришди, ҳурмат-эътибор қозонишди. Иккаласи ҳам ҳаракатчан, куюнчак чиқди. Нормани икки бараварга етказиб бажаришмоқда. Яқинда Ҳасанни партия аъзолигига кандидатликка қабул қилдик. Станокдошлари эса уни бригадирликка кўтаришди». Бу завод партия комитетининг секретари Пўлат Юсуповнинг гапи, таъбир жоиз бўлса, икки ёш касбдош — Ҳасан-Ҳусан машинасозларга берилган бир характеристика.

Улар заводнинг энг кенжа, энг ёш ишчилари. Иш стажлари икки йилдан ошиб-ошмайди. Лекин жаҳон виставкаларида юқори баҳо олиб, етти иқлимга манзур бўлаётган терим машиналаримизда уларнинг ҳам қалб қўри, пешана тери бор.

Улар оддий ишчи. Бири — фрезерчи, бири — токарь. Битта терим машинаси учун 13 минг дона деталь керак бўлса, шундан фақат бир неча донасини, асосан станина деталини улар тайёрлаб беришади. Лекин машинани шу бир деталсиз тасаввур этиб бўлармикан!..

Шу боисдан ҳам шундай, меҳнаткаш ўғилларни ўстирган ота улар билан ҳарқанча фахрланишга ҳақли. Энди унинг тўрт ўғли ўзи сингари қутлуғ касб эгаси, халқимизнинг асл ишчи фарзандлари қаторида. Яқинда Ҳасан Ҳошимов бригадаси съезд шарафига оширилган мажбурият олди. Улар биринчи квартал планини ўн кун олдин адо этиб, қолган кунларда ҳар куни планга қўшимча ўнтадан машинага етадиган станина деталлари тайёрлашга сўз беришди.

Энди бошқаларни ўз орқасидан эргаштиришга қодир ташаббускорларни, замонамиз Павел Корчагинларини эслатувчи ёшларни ҳар бир корхонада, ҳар бир коллективда учратамиз. Улар жамиятимизнинг буюк ижодкор кучи бўлган ишчилар синфининг муносиб жанговар ворислари бўлиб етишмоқда. Улар билан бирга ўлкамиз хавозаларини янада баландроқ кўтармоқда .Улар билан елкама-елка туриб чўл қувмоқда. Улар билан станокдош бўлиб ишлаб чиқариш самарадорлигини оширмоқда. Марҳамат, танишинг: ёш боши билан ишчи шарафини улуғлаётганлар. Бекобод шаҳар комсомол комитетининг аъзоси, «Цемремонт» заводининг токари Фахриддин Охунов. У йилларни орқада қолдириб кетиб, тўққизинчи беш йилликнинг охирги йили — 1975 йил ҳисобига ишламоқда.

«Юлдуз» фирмасининг ёш тикувчиси Саври Аширматова эса ўтган саккизинчи беш йилликни уч йилда уддалаб қўйган эди. Энди касбдошларидан 2,5 йил ўзиб кетиб, 1973 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда. У корхонага ишга келганига етти йил бўляпти. Лекин у фирмада энг малакали тикувчилардан. Костюм тикишда 125 дан ортиқ иш жараёни бўлса, ҳаммаси унинг қўлидан келади.

Эндиликда ёшлар кўплаб ташаббусларнинг авторларидир, Улар бошлаган ташаббуслар бамисоли қуёшнинг тонги заррин нурларидай тез тарқалиб ёйилиб кетмоқда, кўплаб ишчи ёшларнинг диққат-эътиборини ўзига тортмоқда.

Эндиликда кўп миллионли ишчилар синфи сафига кўплаб ёшлар келиб қўшилмоқда. Республикамиз ҳунар-техника билим юртларининг ўзи халқ хўжалиги учун ҳар йили 40 мингга яқин ёш ишчиларни ва турли хил ҳунар эгаларини етиштириб бермоқда. Бу ёшларнинг қандай ишлаб кетиши энг аввало завод-фабрикаларда уларнинг қандай кутиб олинишига, тақдири ва тарбияси кимларга ишониб топширилишига кўп жиҳатдан боғлиқ, Агар устоз-мастер уни ўз фарзандидек қабул қилса, унда шу касбга меҳр уйғота олса, шогирд шу ишчилар орасида бир умрга қолиб кетади. Мастер эса ўз отасидек бўлиб қолади. Бундай кўпчиликнинг ҳурматини қозонган, кўплаб шогирд етиштирган мастерлар республикамизда талайгина топилади. «Ташсельмаш» заводининг таниқли мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мустақим Юсупов шундай устозлардан. У бир заводда 36 йилдан бери ишлаб келмоқда. Шу ерда иззат-икром, обрў-эътибор топди. У ўз заводидагина эмас, республикада ҳам энг кўп шогирд тайёрлаган ишчи. Эндиликда унинг шогирдлари 200 га етиб қолди. Саноатимизнинг Ҳасан-Ҳусанларига оқ йўл кўрсатиб келаётган бундай мастерларнинг олийжаноб ишлари ҳарқанча таҳсинга сазовор.

Завод партия ташкилотлари бундай мастерлар сафини янада кенгайтириш чораларини кўраверишлари, завод билан ҳунар-техника билим юртлари ўртасидаги алоқани янада муотаҳкамлашлари керак. «Ташкенткабель», «Ташсельмаш» ва «Октябрь революцияси» номидаги вагон-ремонт заводи маъмурияти ва партия ташкилотлари ишчилар синфининг янги авлодини тайёрлаш ва уларнинг корхонада мустаҳкам ўрнашиб қолишига эришишга, ёшлар ўртасидаги қўнимсизликни кескин камайтиришга катта эътибор бермоқда. Лекин Тошкент тўқимачилик комбинати ва бошқа бирқанча корхоналарда, Тошкент қурилиши Бош бошқармаси ва республиканинг қатор қурилиш ташкилотларида ёш ишчиларнинг қўнимсизлиги ҳамон катта. Бу корхона ва қурилиш ташкилотларида партия ташкилотлари ёшларнинг мустаҳкам ўрнашиб ишлаб қолишлари учун астойдил қайғурмаяптилар ,тегишли шарт-шароитларни яратиб бермаяптилар.

Ҳунар-техника билим юртлари ишида ҳам бир қатор камчиликлар мавжуд. Ҳунар-техника билим юртлари эндиликда халқ хўжаликлари учун 140 дан ортиқ ҳунар ва касб бўйича ишчилар тайёрлаётган бўлса-да, автомат линияларни созлаш сингари энг янги замонавий касблар бўйича кадрлар тайёрлашни йўлга қўйиб юборганича йўқ. Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қарори билан ёшларнинг ҳунар танлашлари бўйича идоралараро республика Совети ташкил этилди. Бу Совет зиммасига ишчиларнинг янги авлодини тайёрлаш ишини янада яхшилашга муносиб ҳисса қўшиш вазифаси юклатилди.

Бугунги ёш ишчи эртага Советлар мамлакатининг ҳақиқий хўжайини, обрў-эътиборли ишчиси бўлиб қолади. У бугунги кунда революцион ишчилар синфимиз билан ёнма-ён туриб ундан меҳнат дарси олмоқда. Ундан Советлар мамлакатига садоқат ва муҳаббатни, ишчи шарафини улуғлашни ўрганмоқда. Ишчи синфининг буюк анъаналарини давом эттириб ва унга эргашиб, партиямиз XXIV съездига армуғон ҳозирламоқда. Директивалар лойиҳасида айтилганидек, «Тўққизинчи беш йиллик планни бажаришга Ленин комсомоли ва барча совет ёшлари муҳим ҳисса қўшишлари лозим».

„Ташсельмаш» заводида меҳнат қилаётган Ҳасан-Ҳусан Ҳошимовлар съезд олди мусобақасида пешқадамлар сафида боришяпти.

И. Глауберзон фотоси.

ИШЧИЛАР СИНФИ, КОЛХОЗЧИ-ДЕҲҚОНЛАР, СОВЕТ ИНТЕЛЛИГЕНЦИЯСИ САФИГА ҲОЗИРГИ ЗАМОН ФАН-ТЕХНИКА РЕВОЛЮЦИЯСИ ШАРОИТИДА ВУЖУДГА КЕЛАЁТГАН МУРАККАБ ВАЗИФАЛАРНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ҲАЛ ЭТИШГА ҚОДИР БЎЛГАН МАДАНИЯТЛИ, ТЕХНИКА ЖИҲАТДАН САВОДЛИ ЎРИНБОСАРЛАР ТОБОРА КЎП КЕЛИБ ҚЎШИЛМОҚДА. ҲАМИША ЯНГИЛИК ТУЙҒУСИ БИЛАН СУҒОРИЛГАН ЁШЛАРГА ТАШАББУС, ҒАЙРАТ КЎРСАТИШ, БИЛИМЛАРИНИ ИШГА СОЛИШ УЧУН ЖУДА КЕНГ МАЙДОН ОЧИЛМОҚДА, ЗОТАН ЁШЛАР ЯНГИ, МУКАММАЛ ТЕХНИКАНИ ЯРАТИШ УЧУН, УНИ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ БАРЧА ТАРМОҚЛАРИГА ҚАТЪИЯТ БИЛАН ЖОРИЙ ЭТИШ УЧУН, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ВА МАДАНИЯТИНИ ОШИРИШ УЧУН, КУНДАЛИК ҲАЁТДА ЯНГИ, ЧИНАКАМ КОММУНИСТИК ИЖТИМОИЙ МУНОСАБАТЛАРНИ ВА КОММУНИСТИК АХЛОҚНИНГ ОЛИЖАНОБ ПРИНЦИПЛАРИНИ ҚАРОР ТОПТИРИШ УЧУН КУРАШНИНГ БИРИНЧИ САФЛАРИДА БОРИШЛАРИ ЗАРУР.

(Директивалар лойиҳасидан).

*

ИНДУСТРИЯМИЗ ОДИМИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Ўзбекистон ССР саноат корхоналарининг коллективлари Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съезди ва Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съезди олдидан тўққизинчи беш йиллик биринчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун оммавий социалистик мусобақани кенг авж олдирдилар ва 1971 йил январь-февралида планларни ҳамда ўзларининг социалистик мажбуриятларини бажаришда дастлабки муваффақиятларга эришдилар.

Маҳсулотни реализация қилиш ва кўпгина энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш икки ойлик плани муддатидан илгари бажарилди. Икки ой ичида пландан ташқари неча ўн миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. 1971 йил январь-февралида маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш соҳасида эришилган даража йиллик план топшириғи ва коллективларнинг олган социалистик мажбуриятларидан ўзиб кетди. Маҳсулот ўсишининг талайгина қисмига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди.

Қорақалпоғистон АССР, барча областлар, Тошкент шаҳар саноати, республикадаги қарийб барча министрликлар ва идораларнинг саноати икки ойлик топшириқни ошириб бажарди.

Электр энергияси ишлаб чиқариш, табиий газ, нефть ва кўмир қазиб чиқариш, прокат, минерал ўғитлар, цемент, пахта толаси, пайпоқ, чарм пойафзал, ўсимлик мойи ва саноат маҳсулотининг бошқа бир қанча турларини ишлаб чиқариш планда мўлжалланганидан ўзиб бормоқда.

Республикадаги кўпгина саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилишда анча катта муваффақиятларга эришдилар. Олмалиқдаги кон-металлургия комбинати январь-февраль планини яхши кўрсаткичлар билан тугаллади, «Газлинефтегаз» ва «Кашкадарьягаз» газ-нефть кони бошқармалари икки ойлик планга қўшимча равишда 90 миллион куб метрдан ортиқ газ қазиб чиқардилар. Олмалиқ химия заводи, Оҳангарон цемент комбинати. Ангрен кўмир разрези, Ўзбекистон металлургия заводи ва бошқа корхоналар асосий маҳсулотни ишлаб чиқариш планини ошириб бажардилар.

Ўзбекистон енгил саноатининг энг яхши корхоналаридан Бухоро пахта тозалаш заводи пахта толаси ишлаб чиқариш икки ойлик планини муддатидан 10 кун олдин адо қилди. Марғилон шойи комбинати январь-февраль планига қўшимча равишда талайгина миқдорда шойи газлама, Қўқон пайпоқ-йигирув комбинати кўп миқдорда пайпоқ ишлаб чиқарди. Республика озиқ-овқат саноати корхоналари орасида Янгийўл ёғ комбинати январь-февраль ойларида жуда яхши кўрсаткичларга эришди.

Республика саноатининг ходимлари 1971 йил биринчи квартал планини КПСС XXIV съезди арафасида тўлиқ бажаришга интилиб, мусобақани тобора кенг авж олдирмоқдалар.

БАЛИҚЧИЛАР ЗАФАРИ

Ўзбекистон ССР балиқ хўжалиги бошқармасининг ишчилари, балиқчилари, балиқшунослари, инженер-техник ходимлари ва балиқчи колхозчилари республикадаги бошқа корхоналарнинг коллективлари билан биргаликда КПСС XXIV съездини ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVIII съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашмоқдалар.

Уларнинг зўр ғайрат билан қилган меҳнати яхши самара берди. Балиқ овлаш ва балиқ маҳсулотлари реализация қилиш икки ойлик плани муддатидан олдин бажарилди. Ой охиригача пландан ташқари 1000 центнер балиқ овланади, 50 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

Ўзбекистон балиқчилари балиқ овлаш ва маҳсулот реализация қилиш квартал планини ҳам муддатидан олдин бажариш тадбирларини кўраётирлар.

ДИРЕКТИВАЛАР ЛОЙИҲАСИ МУҲОКАМАДА

ТАКЛИФЛАР МУЛОҲАЗАЛАР

АНИҚ РЕЖАЛАР

1975 йилда

Мамлакатда тўққизинчи беш йилликда электр энергия ишлаб чиқаришнинг ўсиши.

*

Серқуёш республикамиз янги беш йилликнинг сўнгги йилида мамлакатга 4 миллион 900 минг тонна пахта етказиб беради. Ҳа, она-Ватан биздан йилига шунча миқдордаги қимматли хом ашёни қабул қилиб олади. Бу, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съездининг Директивалари лойиҳасида ўз ифодасини топган.

Совхозимиз коллективи ҳам шу улкан хирмонга муносиб ҳисса қўшиш учун барча резерв ва имкониятлардан оқилона фойдаланмоқда. Биз беш йиллик план Директивалари лойиҳасини синчиклаб муҳокама қилар эканмиз, ҳали жуда кўп ишларни амалга оширишимиз зарурлигини уқиб олмоқдамиз.

Директивалар лойиҳасида таъкидлаб ўтилган муҳим вазифаларни бажариш йўлида нималар қилинмоқда? Деҳқонларимиз бу соҳада кўпроқ саккизинчи беш йилликда тўплаган илғор тажрибаларига таянмоқдалар. Жонажон Коммунистик партиямизнинг XXIII съезди халқ хўжалигининг барча тармоқларини, шу жумладан, пахтачиликни кескин ривожлантириш программасини белгилаб берган эди. Съезд Директиваларидан илҳомланган совхоз ишчилари пахтачиликни юксалтириш соҳасида катта ишларни қилдилар. Агрономия фани ютуқлари, илғор тажрибалар, комплекс механизация пахтачиликда ойдин йўлга чиқиб олишимиз учун муҳим омил бўлди.

Совхоз деҳқонлари саккизинчи беш йилликнинг биринчи йили — 1966 йилда 11341 тонна пахта етказиб берган бўлсалар, ўтган юбилей йилида бу рақам 16 минг тоннадан ошиб кетди. Тайёрланган пахтанинг 10 минг 300 тоннаси машиналарда териб олинди. Бу соҳада Р. Нуъмонов, А. Мардонов, Қ. Умаров, А. Сафаров, И. Исмоилов каби ўнлаб механик-ҳайдовчиларимиз айниқса зўр ғайрат кўрсатдилар.

Хўжалигимизда 1971 йилги кўклам экиш кампаниясига пухта тайёрлик кўрилмоқда. Барча қишлоқ хўжалик техникаси ремонт қилиняпти. Ерлар кафтдек текисланиб, кўпроқ нам тўплаш чоралари кўрилмоқда. Уруғлик чигит, минерал ва маҳаллий ўғитлар ташиб олинди. И. Тоҳиров, А. Ражабов, Т. Ғафуров, Т. Азизкелдиев ўртоқлар бошчилик қилаётган бўлимларда асосий майдонлар чигит экишга ҳозирлаб қўйилди. Совхоз коллективи қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам катта муваффақиятларга эришмоқда.

Яқинда хўжалигимиз ҳаётида қувончли воқеа юз берди. Совхозимиз қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришда ва давлатга пахта сотиш беш йиллик планини бажаришда эришган катта муваффақиятлари учун СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ Ленин ордени билан тақдирланди. Бу юксак мукофот совхозимиз меҳнаткашларини янги марралар сари илҳомлантирмоқда. 1971 йилда давлатга 16,5 минг тонна пахта етказиб беришга аҳд қилдик... (sic) шимардик .Бунинг учун барча тадбирлар маромида амалга оширилади.

Ишчилар ва механизаторларимиз КПСС XXIV съезди шарафига социалистик мусобақани ҳар қачонгидан ҳам қизитиб юбордилар. Улар кўкламни бекам-кўст кутиб олиш ва чигит экиш кампаниясини агротехника муддатларида ўтказиш ҳис-туйғулари билан меҳнат қилишяпти, «Эрта эккан хирмон қилур» деганларидек, бу йил ҳам экиш-тикиш ишларини барвақт бажариб, пахтадан мўл ҳосил етиштирилишини таъминлаймиз. Янги беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун куч ва ғайратимизни аямаймиз.

С. УМАРОВ,
Бухоро областидаги Ленин орденли «Нарпай» совхозининг директори.
З. РАҲМАТОВ,
совхоз партия комитетининг секретари.

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

Лаосга бостириб кирган Америка Қўшма Штатлари ана шу суверен давлатга қарши ўзининг агрессив ҳаракатларини кенгайтиришни давом эттирмоқда.

Совет ҳукумати Лаосга қарши қуролли интервенцияни АҚШ томонидан қилинган янги жиноят деб ҳисоблаб, қатъий қоралайди. Ана шу интервенция халқаро ҳуқуқнинг ҳамма томонидан тан олинган нормалари ва принципларини қўпол равишда бузиш йўли билан, Қўшма Штатларнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставига мувофиқ ўз зиммасига олган мажбуриятларига хилоф равишда амалга оширилди. АҚШ Ҳинди-Хитой масаласини ҳал этиш юзасидан 1954 йилда Женевада тузилган битимларни ва Лаос масаласи юзасидан 1962 йилда Женевада қабул қилинган битимларни поймол этди. Бу битимлар ана шу мамлакатдаги аҳволни тинч йўл билан тартибга солиш учун яхши негиз вужудга келтирган эди.

Вьетнамда кўп йиллардан буён давом этаётган уруш, Камбоджада ҳарбий операцияларнинг кенгайтирилганлиги ва Сайгон-Америка қуролли кучларининг Лаосга бостириб кирганлиги, Вьетнам Демократик Республикасига қарши агрессиянинг кучайтирилганлиги ва янги игвогарликлар уюштириш билан бу республикага таҳдид қилинаётганлиги — бу ҳаракатларнинг ҳаммаси Америка империализмининг Ҳинди-Хитой халқларига қарши агрессиясининг умумий халқасини ташкил этадики, бу ҳол бутун дунёда қаҳр-ғазаб туғдирмоқда.

Қўшма Штатлар сурбетларча «вьетнамлаштириш» сиёсатини ўтказиб, «осиёликларга қарши осиёликлар қўли билан курашиш»га умид боғлаб, Лаосдаги ўз планларини бевосита амалга ошириш ролини Сайгон қўғирчоқ режими қўшинлари зиммасига юклади. Вашингтонда Америка қуролли кучлари бу мамлакатга «бостириб киришда чекланган доирада қатнашмоқдалар», Жанубий Вьетнам қўшинларини фақат қурол-яроғ билан ва орқа томондан қўллаб-қувватламоқдалар, деб даъво қилишяпти.

Тинчликсевар жамоатчиликни чалғитишга мўлжалланган шу хилдаги даъволар ҳеч кимни алдай олмайди. АҚШ авиацияси ва артиллерияси Лаос тупроғига кун сайин ва соат сайин қаттиқ ҳужум қилиб, ўққа тутмоқда, тинч аҳоли устига минг-минглаб бомба ва снарядлар ташлаб, одамларнинг ёстиғини қуритмоқда ва ҳамма ёқни вайрон қилмоқда. Вашингтонда расмий суратда эълон қилинганидек, Лаосда Қўшма Штатларнинг ҳарбий-ҳаво кучларидан сира ҳам чекланмаган даражада фойдаланиш мумкин.

Қуруқликдаги қўшинлардан фойдаланиб қилинган ҳужум қандай жиноят ҳисобланса, авиация ва артиллериядан фойдаланиб қилинган ҳужум ҳам, шундай жиноятдир. Ҳозирги вақтда лаосликлар ўқ тегиб ўляптими ёки авиация бомбаларидан ҳалок бўляптими, бунинг улар учун ҳеч қандай фарқи йўқ. Қўшма Штатлар бунда айбимиз енгиллашади, деб умид боғлай олмайди.

Қўшма Штатларнинг Лаос территориясига бостириб киришни «ўз-ўзини мудофаа қилиш» ва илгари Лаос билан қўшни бўлган бошқа мамлакатга бостириб кирган Америка қўшинларининг «хавфсизлигини таъминлаш» мулоҳазаларини рўкач қилиб, оқлашга уринишлари ҳам шу қадар асоссиз

(Давоми учинчи бетда).

ФИНЛЯНДИЯ ПРЕЗИДЕНТИ ВАТАНИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

25 февралда Финляндия Республикасининг Президенти Урхо Калева Кекконен Москвадан ватанига жўнаб кетди.

Финляндия Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Шереметьево аэродромида Урхо Калева Кекконенни Л. И. Брежнев, А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний, СССР министрлари А. А. Громико, А. А. Гречко ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолишди.

Кузатувчилар орасида Финляндиянинг СССРдаги элчиси Бьерн — Олоф Алхолм, Финляндия элчихонасининг дипломатик ходимлари бор эдилар. (ТАСС).

УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўртоқ Н. Ж. Худойбердиевни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси қилиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўртоқ Нормахонмади Жўраевич **Худойбердиев** Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 25 февраль.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ XVIII СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVIII съезди делегатларига шуни маълум қиладики, съезд 1971 йил 2 март куни эрталаб соат 10 да Санъат саройида очилади.

Съезд делегатлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар зали фойесида 27, 28 февраль ва 1 март кунлари эрталаб соат 11 дан кечқурун соат 20 гача рўйхатга олинади.